

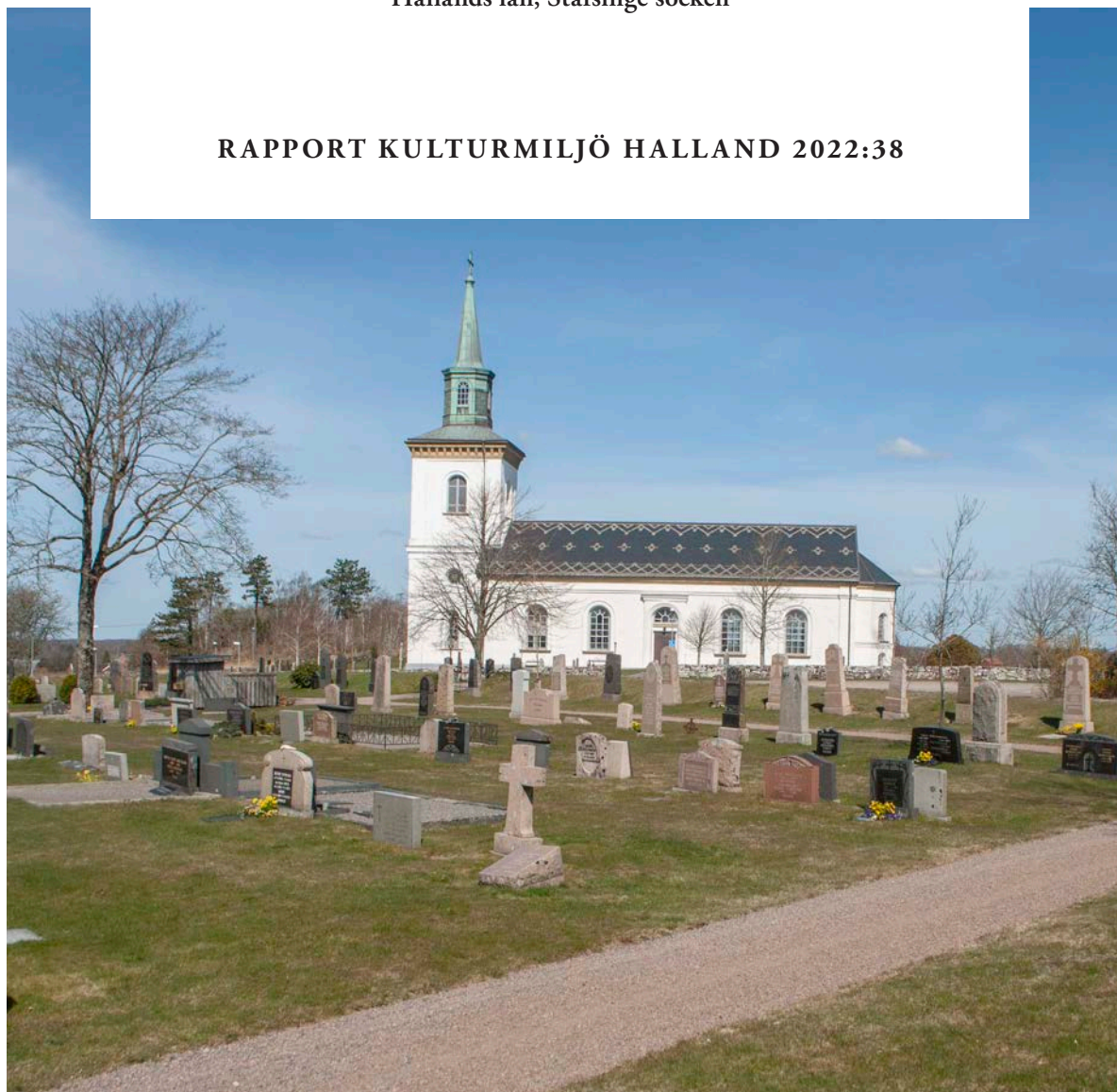
KULTURHISTORISK DOKUMENTATION OCH
BEVARANDEPLAN 2022

Britt-Marie Lennartsson

STAFSINGE KYRKOGRÅRD

Hallands län, Stafsinge socken

RAPPORT KULTURMILJÖ HALLAND 2022:38

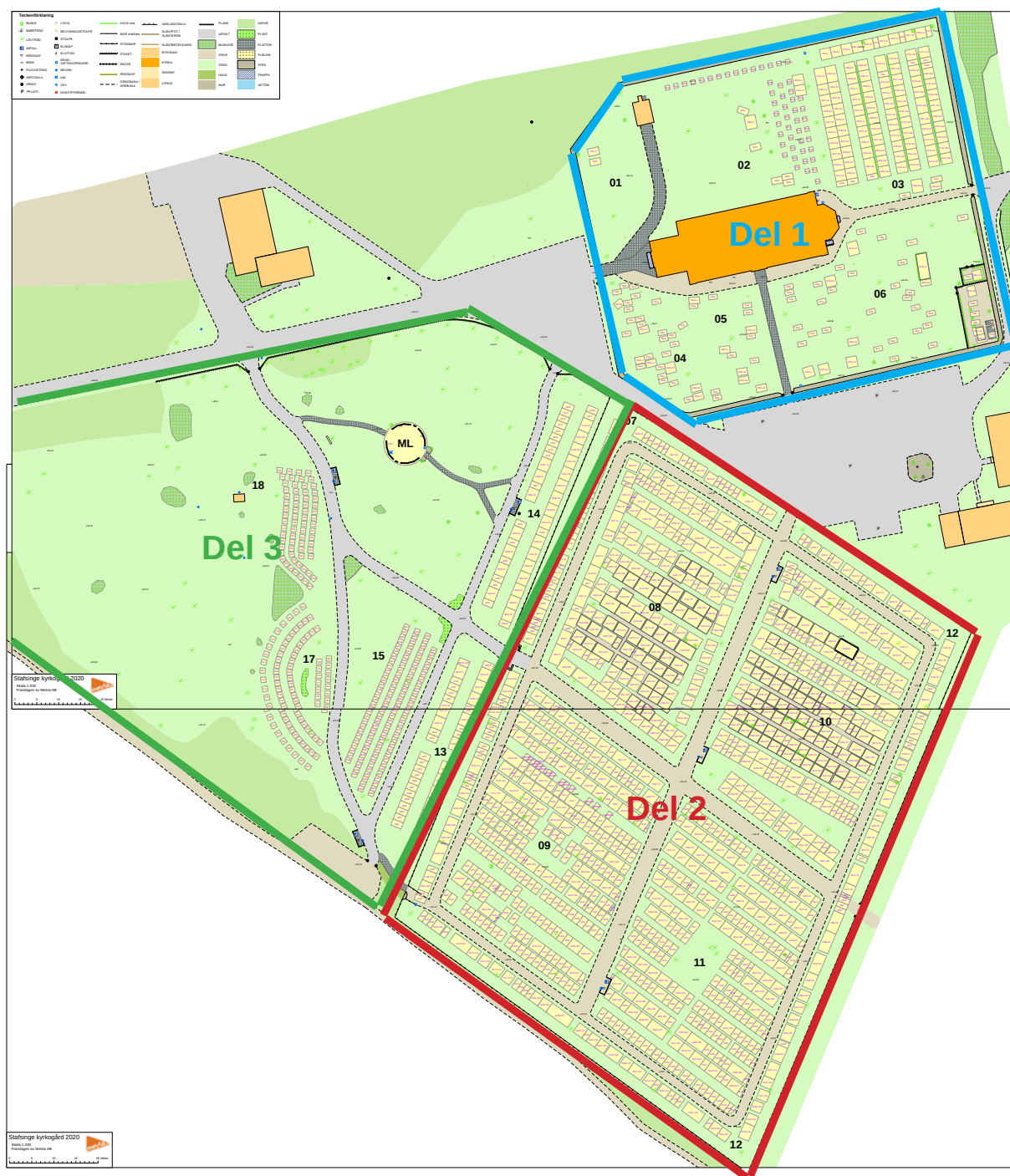
STIFTELSEN HALLANDS LÄNSMUSEER

Stiftelsen Hallands Läns museer, Kulturmiljö Halland
Uppdragsverksamheten, Halmstad 2022
Kulturhistorisk dokumentation och bevarandeplan
Bild framsida. De äldre kvartern söder om Stafsinge kyrka
Foto: Britt-Marie Lennartsson (Fotonr. 2022-44-47)
Kartor ur allmänt kartmaterial © Lantmäteriet
Diari nr 2022-259

INNEHÅLL

INLEDNING.....	5
Uppdraget.....	5
Syfte med bevarandeplanen.....	5
Metod.....	5
KYRKOGÅRDENS SKYDD.....	8
HISTORIK.....	9
Stafsingetrakten och kyrkans plats i landskapet.....	9
Stafsinge gamla kyrka.....	11
Stafsinge nya kyrka.....	11
Hässlås kapell.....	13
Byggnader runt kyrkogården.....	13
Stafsinge kyrkogård.....	14
Arkeologi.....	18
BESKRIVNING AV DAGENS KYRKOGÅRD.....	19
Placering och omgivning.....	19
Planform och gångvägssystem.....	19
Omgärdning och entréer.....	22
Vegetation.....	24
De olika delarnas karaktär.....	26
Gravvårdstyper.....	34
Övrigt.....	41
Stafsinge kyrkogårds viktigaste karaktärsdrag - Sammanfattning.....	42
KULTURHISTORISK BEDÖMNING OCH BEVARANDEFÖRSLAG.....	43
Generella riktlinjer för Stafsinge kyrkogård.....	43
Värdefulla karaktärsmiljöer.....	44
Riktlinjer för kulturgravar (f.d. klass 1).....	47
Riktlinjer för alla gravvårdar.....	47
KÄLLOR.....	48
Bilaga 1. Kulturgravar och värdefulla karaktärsområden på Stafsinge kyrkogård - kartor.....	49
Kulturgravar och värdefulla karaktärsområden i del 1 på Stafsinge kyrkogård.....	50
Kulturgravar och värdefulla karaktärsområden i norra delen av del 2 på Stafsinge kyrkogård.....	51
Kulturgravar och värdefulla karaktärsområden i södra delen av del 2 på Stafsinge kyrkogård.....	52
Bilaga 2. Kulturgravar på Stafsinge kyrkogård - tabell.....	53
Rapporter från Kulturmiljö Halland 2022.....	82

Stafsinge kyrkogård. De olika delområdena är markerade: del 1 från 1865 med blått, del 2 från 1896 med rött och del 3 från 1996 med grönt. Karta: Metria, 2019.

INLEDNING

Uppdraget

Denna bevarandeplan är utförd av Kulturmiljö Halland, Hallands Kulturhistoriska museum, på uppdrag av Falkenbergs pastorat. Fältarbetet och arbetet med analys och rapport utfördes under april-oktober 2022 av bebyggelseantikvarie Britt-Marie Lennartsson.

Syfte med bevarandeplanen

Kulturmiljölagen säger att kyrkogårdar skall bevaras och vårdas så att deras kulturhistoriska värde inte förvanskas eller förändras. En bevarandeplan för kyrkogården ska precisera kulturhistoriska värden i syftet att verka som underlag och vägledning för pastoratets eget arbete för framtida skötsel och planering av kyrkogården. Bevarandeplanen är ett rådgivande underlag och kan även vara till hjälp i kontakten med allmänhet och myndigheter.

Syftet med gravvårdsinventeringen är att ge ökad kunskap om kulturhistoriskt intressanta vårdar och att öka förståelsen och kunskapen om olika exempel på vanliga och ovanliga gravvårdar som finns representerade på kyrkogården. Det främsta syftet är dock att säkerställa ett bevarande av de mest värdefulla gravvårdarna som kan berätta om historien om Stafsinge kyrkogård.

Metod

Metoder, inventeringsblanketter samt diskussioner kring bevarandefrågor och åtgärdsförslag togs fram för Göteborgs kyrkogårdar på 1990-talet av Göteborgs kyrkogårdsförvaltning i samarbete med Göteborgs stadsmuseum. Dessa har länge verkat som ett viktigt underlag för Kulturmiljö Halland vid utarbetandet av en metod för Halland. Även Handbok för kulturhistorisk inventering, bevarande och återanvändning av gravanordningar, utgiven av CGK, Centrala Gravvårdskommittén 2007, har varit grundläggande.

Kyrkogården som helhet har inventerats, beskrivits och fotograferats beträffande anläggningsår, utvidgningar och andra förändringar samt kyrkogårdens plats i land-

skapet, närmaste omgivningen, byggnader, gångsystem, vegetation och gravkvarter.

Varje kvarter har också inventerats, beskrivits och fotograferats beträffande omgärdning, ingångar, vegetation, planform, gångsystem, nutida prägel, gravvårdstyper, material, byggnader och eventuella fornlämningar noterats. Detta har sammanfattats till en övergripande karaktärisering av kvarteret. Omgärdning och gångsystem berättar om kvarterets gränser och inre struktur. Vegetation i form av till exempel träd och busksorter bidrar också till information om struktur, uppbyggnad av kyrkogården, årsringar och andra tiders ideal. Genom att beskriva de gravvårdstyper som förekommer inom kvarteret kan det också sättas in i ett tidsmässigt sammanhang. Gravvårdarnas ålder och arkitektoniska utformning ger kunskap om hur kvarteret anlagts och förnyats. Sist görs en helhetsbedömning av kvarterets kulturhistoriska värde för att sätta kvarteret i relation till andra gravkvarter.

En rundvandring hölls på plats på Stafsinge kyrkogård i juni 2022 tillsammans med representanter för Stafsinge-Morups hembygdsförening.

Kulturgravar

Ett urval av gravvårdar med stort kulturhistoriskt värde har gjorts i en selektiv gravvårdsinventering. Det är i urvalet av värdefulla gravvårdar som den stora metodförändringen gjorts. Centrala gravvårdskommittén, CGK, har tagit fram en urvalsvärdering med tre klasser; Klass 1 – mycket värdefulla, omistliga, juridiskt skyddade genom Kulturmiljölagen, Klass 2 – värdefulla som kan återupplåtas, men kan tas bort utan tillstånd, Klass 3 – övriga.

I samband med att det under senare år pågår ett omfattande arbete med att pröva stabiliteten av alla gravvårdar på kyrkogårdarna i Falkenbergs pastorat har ett stort antal gravvårdar fått läggas ned. Detta har förändrat kyrkogårdens landskap och karaktär och väckt frågan om hur karaktären ska kunna bevaras. Falkenbergs pastorat har därmed önskat en ny urvalsmetod där endast klass 1-gravar pekas ut, då endast dessa kan säkerställas när gravrätten återfaller till upplåtaren. Därför har antalet klass 1-gravar också utökats. Då det nu bara finns en bevarandeklass kallas de här Kulturgravar.

Även om erfarenheter från tidigare utförda värderingar på kyrkogårdar runt om i Halland använts i urvalsprocessen så är det främst kriterierna som Centrala Gravvårdskommittén, CGK, tagit fram som ligger till grund för urvalet. Kriterierna är följande:

- Alla gravvårdar tillkomna före mitten av 1800-talet (nationell riktlinje) eftersom de är hantverksprodukter från tiden före den industriella revolutionen. Då det finns inte finns några gravvårdar från tiden före 1863 på Stafsinge kyrkogård bör gränsen för vad som anses gammalt sättas till en senare tidpunkt kring sekelskiftet 1900.
- Vårdar med hantverksmässigt utförande. Även vårdar från mitten av 1800-talet till funktionalismens genombrott ca 1930, är tillverkade i en hantverksliknande tradition.
- Alla kors, kedjor och staket av gjutjärn då de är en försvinnande liten rest av unik konstruktionsperiod inom byggnadssektorn.
- Gravstaket och gravvårdar i smidesjärn.
- Gravplatser med ovanliga inramningar såsom klippta häckar och stenstaket.
- Äldre vårdar tillverkade av trä, ovanliga material eller av ett lokalt material, t.ex. lokalt bruten granit.

- Vårdar med ovanligt eller särskilt konstnärligt utförande. De kan vara ovanliga för den enskilda kyrkogården, regionalt eller nationellt.
- Vårdar med ett konstnärligt helhetsutförande där vård och inramning är utformade som en enhet. Här kan även det gröna kulturarvet i form av perenner och mindre träd kan vara samtida med gravplatserna och bör bevaras samt vid behov ersättas lika befintligt.
- Vårdar utformade efter en viss tids stilideal, och därmed vara representativ och illustrera en årsring på kyrkogården.
- Vårdar med ovanliga inskriptioner utöver de vanliga; namn, datum, gårds- eller ortsnamn och psalmsverser.
- Vårdar resta över en person med lokalt och/eller personhistoriskt värde. Viktiga kunskapskällor till personhistoriskt värde är en rundvandring på plats på Stafsinge kyrkogård 17 juni 2022 tillsammans med representanter för Stafsinge-Morups hembygdsförening.
- Vårdar av socialhistoriskt intresse; exempelvis ovanliga eller typiska titlar och yrken och som därmed vittnar om olika sociala skikt i samhälle. De kan vara resta över kvinnor och/eller barn vilket var relativt ovanligt innan 1930-talet.

Junis och Niklas Andersson startade Olofsbo camping en gång i tiden och deras gravvård i en utformning typisk för mitten av 1900-talet med bevarad stenram, har såväl ett miljöskapande som lokalhistoriskt värde. (10:276-278)

Utpekade kulturgravar har förts in i en tabell med gravnummer, ett foto, gravvårdens text, uppgift om motiv till värderingen samt eventuell övrig information, se bilaga 1 och 2. De utvalda gravvårdarna och miljöerna har markerats på en karta framtagen av Metria 2019.

Sammanhållet område med stenramsgravar i kvarter 8 ingår i en värdefull karaktärsmiljö.

Värdefulla karaktärsmiljöer

Värdefulla karaktärsmiljöer utgörs av sammanhållna områden, hela kvarter eller del av kvarter som har en enhetlig karaktär. Kriterier är att områdets karaktär:

- har betydelse för kulturmiljön på hela begravningsplatsen.
- visar på en speciell årsring i kyrkogårdens historia.
- har ett skönhetsvärde och som ingår i arkitektoniskt uppbyggd kyrkogårdsdel av planerad karaktär
- är representativa för sin tid, men först och främst områden från epoker fram till mitten av 1900-talet

På Stafinge kyrkogård har tre miljöer bedömts vara värdefulla karaktärsområden.

Även i ett värdefullt karaktärsområde har gravrättsinnehavare rätt att bestämma gravanordningens utformning och utsmyckning, men upplåtaren har genom begravningslagen en möjlighet att sätta upp föreskrifter rörande nya gravanordningars utformning för dess anpassning till en helhetsmiljö. För dessa värdefulla områden kan man formulera värden, karaktärsdrag och riktlinjer för hur dessa ska kunna bevaras, och som sedan skrivs in i gravbestämmelserna. Gravbestämmelserna tas med i det avtal som skrivs mellan upplåtaren, församlingen, och gravrättsinnehavaren. Dessa bestämmelser bör vara generella och gälla hela kvarteret/kvartersdelen. Bestämmelserna bör vara tydliga, vad man får göra och vad man inte får göra.

KYRKOGRÅRDENS SKYDD

Kyrkogårdens huvudman, Falkenbergs pastorat, är ansvarig för att vårda och underhålla kyrkogårdens kulturhistoriska värden enligt lagstiftningen. Nedan följer en sammanfattning av de lagar och förordningar som berör värden av våra begravningsplatser och dess kulturhistoriska värden samt kommentarer till lagstiftningen.

Kulturmiljölagen (SFS 1988:950)

Kulturmiljölagen innehåller generella bevaranderegler för kyrkor, kyrkotomter, kyrkogårdar och begravningsplatser, liksom kyrkliga inventarier och fornminnen. På en äldre kyrkogård är det sannolikt att det finns forn lämningar såsom rester av äldre byggnader, murar och gravar, vilka kan beröras vid markarbeten.

Kyrkogårdar och begravningsplatser anlagda före 1940 får inte på något väsentligt sätt ändras utan tillstånd av länsstyrelsen. Enligt kulturmiljölagen är det en nationell angelägenhet att skydda och vårda kulturmiljön och ansvaret för detta delas av alla. Såväl enskilda som myndigheter ska visa hänsyn och aktsamhet mot kulturmiljön för att nuvarande och kommande generationer ska ha tillgång till en mångfald av kulturmiljöer. Kulturmiljölagen säger att alla begravningsplatser ska vårdas och underhållas så att dess kulturhistoriska värde inte minskas eller förvanskas. Det gäller även sådana byggnader på begravningsplatsen som inte är kyrkobyggnader, fasta anordningar som murar och portaler samt vegetation.

Begravningslagen (SFS 1990:1144)

I Begravningslagen finns bland annat regler för förvaltning av begravningsplatser, gravrättsinnehavare och vad som gäller för gravvårdar som av kulturhistoriska skäl bör bevaras för framtiden. Gravrättsinnehavaren har rätt att bestämma gravanordningens utformning och utsmyckning, men upplåtaren kan begränsa gravrättsinnehavarens bestämmanderätt för att tillgodose god gravkultur. Det innebär exempelvis att på den del av kyrkogården som bedöms som kulturhistoriskt värdefull, kan upplåtaren ha föreskrifter rörande nya gravanordningars utformning för dess anpassning till helhetsmiljön.

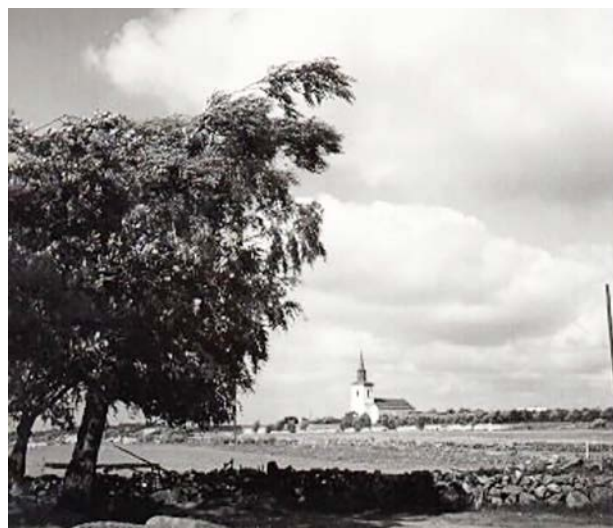
När en gravanordning har blivit uppsagd, får den inte föras bort utan upplåtarens medgivande. Om en gravanordning tillfallit upplåtaren och är av kulturhistoriskt värde skall den åter ställas upp inom begravningsplatsen eller på någon annan lämplig plats. (Begravningslagen, 7 kap, 26–28, 37)

Plan- och bygglagen (SFS 2010:900)

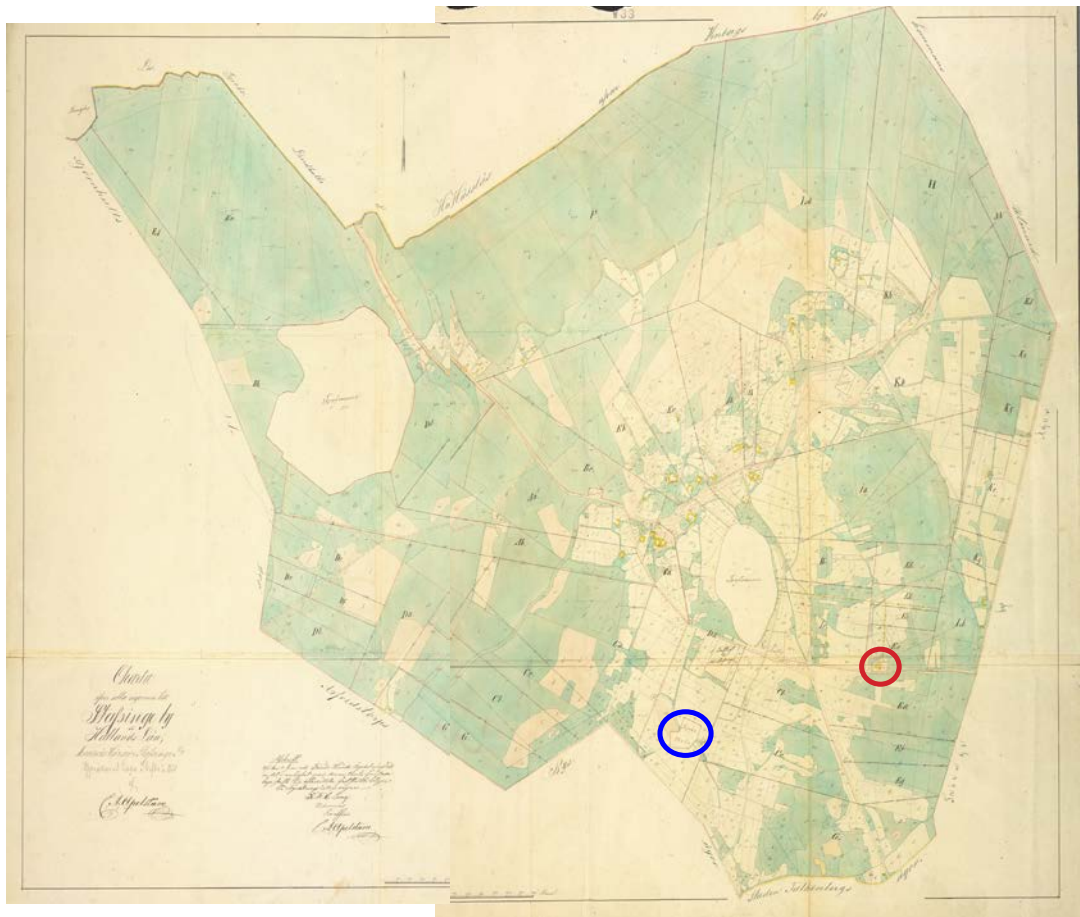
Det kan krävas bygglov för åtgärder på kyrkotomter och begravningsplatser enligt plan- och bygglagen. Även denna lag hanterar kulturhistoriska värden. En kyrkogård eller begravningsplats som är särskilt värdefull från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt får inte förvanskas och ska hållas i vårdat skick och underhållas så att dess utformning och tekniska egenskaper i huvudsak bevaras. (PBL kap 8:13-18)

Miljöbalken (SFS 1998:808)

Alléer och därmed även trädkransar runt kyrkogårdar skyddas genom biotopskyddet i förordning om skydd enligt miljöbalken och förordning om områdesskydd enligt miljöbalken, 7 kapitlet. Länsstyrelsen ansvarar för att biotopskyddet följs och kan ge dispens om det finns förutsättningar.

Äldre foto på Stafsinge kyrka med omgivande landskap. Något beskuren. Foto: Viktor Grolander, Hallands Konstmuseum.

Laga skifteskarta över Stafsinga från 1850. De stora torvmossarna ligger centralt i bygden. Kyrkan låg i den sydöstra utkanten, markerad med röd ring. Den nya kyrkplatsen är markerad med blå ring. Karta: Lantmäteriets historiska kartor.

HISTORIK

Stafsingetrakten och kyrkans plats i landskapet

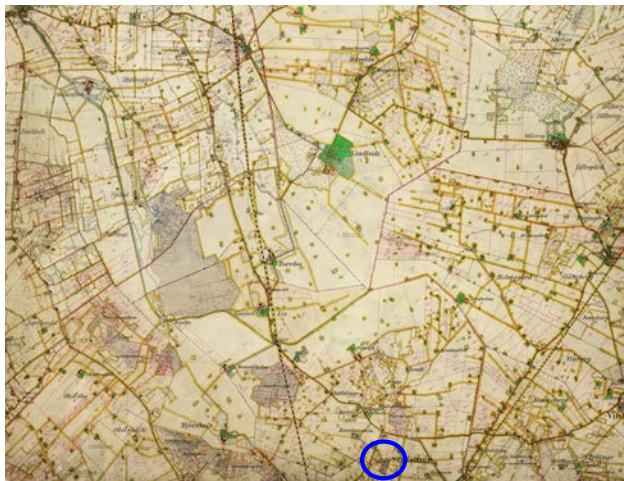
Stafsinga socken ligger längs havet och in mot Hallands inland norr om Falkenbergs stad. Socknen består till övervägande delen av öppen odlingsmark i anslutning till havsbandet. Närmast kusten finns strandängar och kushedar. Växtgeografiskt tillhör Falkenbergs kommun den södra lövskogsregionen men människans kulturpåverkan gjorde att skogarna glesades ut och ljunghedar breddade ut sig allt mer. Omgivningarna präglas av flera välbevarade gårds- och torpbebyggelser och ett flackt, öppet jordbrukslandskap, präglade av det sena 1800-talets utdikningar och skiften.

Bexell beskrev Stafsinga 1813 som en socken vid strandkusten. Genom socknen gick både gamla och nya landsvägen mellan Falkenberg och Morup. Den nya närmare kusten och den äldre på andra sidan Ramsjön förbi Stafsinga kyrka. Viktiga byar var Stafsinga, Hässlås, Öfra by, Skogstorp, Arvidstorp, Olofsbo och Lindhults säteri. Under säteriet löd sju hemman och 10 torp.

Det fanns även ett tiotal båtsmanstorp i socknen.

Namnet Stafsinga är en sammansättning av *-inge*, vilka ofta härrör från järnåldern och sjönamnet Stafior, ”*de som bor vid Stavsjön*”. Stavsjön är dock sedan länge utdikad och försvunnen.

En stor del av socknens centrala delar var sank med kärr och träsk vilka var vattentäckta delar av året. Den djupaste delen i nordväst stod under vatten och kallades Ramsjön. Under tidigt 1800-tal väcktes frågan om att genom dikning avvattna detta område. Efter nära

Ekonomisk karta över Stafsinge med omnejd från 1920-talet. Bebyggelsen ligger runt de stora mossarna och nu passerar även järnvägen genom socknen. Karta: Lantmäteriets historiska kartor.

30 års förarbeten började grävningen av Morups kanal 1852 som stod färdig 1858. Detta skapade stora nya odlingsarealer vilket ökade välståndet i socknen, befolkningsökning och så småningom ledde till att en ny kyrka byggdes med en ny kyrkogård, se mer om detta nedan.

En stor mosse, Lismossen, skapades vid Ramsjöns utdikning. Den blev en viktig del i försörjningen då många sockenbor hämtade torv från mossen till bränsle.

Den gamla Stafsinge by låg också på en höjdrygg i nordsydlig riktning, men en bit ifrån platsen där kyrkan byggdes. Stafsinge var en relativt stor by med elva hemman utspridda i ett 1,2 km långt och ungefär 300 meter brett område med bebyggelsen samlad i ett delvis bergigt parti norr om inägomarken. Vid byn fanns också en marknadsplats "Grus backe". Inägorna låg på den långa höjdryggen och indelades av hägnader, främst stenmurar. Mitt i inädogärdet låg en torvmosse, Gärdesmossen. Norra delen av byns utmarker var sank, och var en rest av den utdikade Stavsjön.

Utmärkande för Stafsinge socken är också sedan länge de anrika storgårdarna och godsens, sju stycken, vilket är ovanligt många. Lis gård vars första kända ägare, Tue Bonde, omnämns i skrift 1628. Lindhults säteri har medeltida anor, och några av ägarna var fogdar på Varbergs fästning såsom av Åke Axelsson Thott, dansk fogde, 1430 och därefter Mogens Gyldenstierna. Lind-

hults säteri som släkten Ehrenpohol som sålde till familjen Liliehök (på Hjuleberg) på 1700-tal och där en stor plantskola anlades. Torebo gård har också varit i släkten Liliehöks ägo sedan 1700-talet. Stavsjö gård tillhörde ursprungligen Lindhults säteri men styckades av 1879 där utdikningen av Ramsjön hade stor betydelse för gårdens utveckling. Det fanns tegelbruk på Stavsjö redan i början av 1800-talet, som tillverkade fasad- och taktegel samt dräneringsrör. Björnhult har också anor åtminstone från 1700-talet. Ett flygfält, Falklanda, anlades på markerna men är idag golfbana; Ramsjö golf.

Det fanns flera större byar av betydelse vilka med tiden utvecklats till tätorter. Lis, som låg mitt i socknen hade ett mejeri, mindre tillverkningsindustrier och var en station, Lisbro station, på den förbipasserande järnvägen från 1898 fram till ca 1960. Här växte dock aldrig fram någon by.

Den långa sandstranden vid Olofsbo användes främst för rångtäck. Under 1940-50-talet miste dock tången sin betydelse som gödsel. Från 1930-talet blev det Olofsbo strand en allt mer populär badstrand och semesterort. Olofsbo Havsbadsföreningen bildades 1934 och året därpå byggdes en kiosk. Stugor började byggas på 1940-talet. Idag finns ett stort stugområde i Olofsbo med hundratals stugor, camping och sommarrestauranger.

Havet har satt sin prägel på Stafsinge men socknen saknar hamn av betydelse som exempelvis finns i Falkenberg och i Glommen i grannsocknen Morup. Det finns dock en liten småbåtshamn i Torsvik. Sveriges första livräddningsstation anordnades dock vid Stafsinge strand 1906 till följd av många skeppsbrott längs kusten.

Olofsbo havsbad 1958. Foto: Kringla.

Skogstorp hette förr Eneskogstorp med framför allt jordbruk, men med tiden tillkom hantverkare, smedja, handlare, mejeri, skola och kvarn. Omkring 1930 började byggnationen komma igång och ett större samhälle började ta form med bygdegård, lantmannaförening, bilverkstad, mindre industrier, villor och hyresfastigheter. Arvidstorp är en annan del av Stafsinge som övergått från jordbrukslandskap till tätort och är idag en del av Falkenbergs stad.

Stafsinge gamla kyrka

Det har funnits en kyrka i Stafsinge sedan medeltiden. Den medeltida kyrkan låg för sig själv vid landsvägen mot Vinberg i östra delen av inägomarkerna och ungefär en kilometer från Stafsinge by. Det var på många sätt en märklig placering, i yttersta utkanten av socknen dit många sockenbor hade lång väg. Det fanns heller ingen tydlig anknytning till någon förhistorisk kultplats eller nära byn. Den gamla kyrkan var en liten romansk stenkyrka med rakslutet kor och ca 10 meter långt långhus. 1793 restaurerades kyrkan och förlängdes mot öster. I taket fanns målningar från 1700-talet och en orgel med elva stämmor byggd av Strömblad 1803. Genom de stora utdikningarna på 1800-talet ökade socknens odlingsarealer och därmed ökade även välstånd och befolkningens mängd. Kyrkan blev för liten och den var också mörk med bara två fönster på norrsidan och tre mot söder. Den var även i dåligt skick och trätornet ska ha svajat vid klockringning. En ny kyrka byggdes på en helt ny plats av församlingsmedlemmar genom dagsverken.

När den nya kyrkan stod så gott som färdig att tas i bruk så revs den medeltida kyrkan 1863 och inredningen såldes på auktion. Innan den gamla kyrkan revs tillkännagavs också genom kungörelse att anhöriga borde tillfälligt forsla bort gravstenar så att de inte skulle bli förstörda. En del stafsingebor hämtade därmed sina anhörigas gravstenar och tog med sig dem hem. En del sattes tillbaka efter några år, men många återanvändes i murar och andra byggen i socknen. Den gamla kyrkplatsen finns dock bevarad med murar, grind, samt en del gravplatser. Murarna efter den gamla kyrkan är utmärkt med sten och ett stort träkors. Grinden till den gamla kyrkogården har tillverkats av Runo Andersson, Stafsinge.

Tavla med Stafsinge gamla kyrka. som motiv, målad av Sven Lindström, <https://www.hembygd.se/morup-stafsinge/plats/175699/picture/2296516>.

Den gamla kyrkogårdens murar och trädkrans finns ännu kvar liksom flera gamla gravvårdar. Läget för kyrkan är markerat med ett träkors.

Denna återfunna målning från den gamla kyrkan sitter nu på den södra väggen i Stafsinge nya kyrka.

Stafsinge nya kyrka.

Altartavlan i Stafsinge nya kyrka.

Stafsinge nya kyrka

En helt ny plats valdes för byggandet av den nya kyrkan. Eftersom den gamla kyrkan legat så avsides hade många haft lång väg till gudstjänsten och en mer central placering efterfrågades. Slutligen valdes ändå en plats vid socknens södra kant, nära gränsen till Falkenberg. Här fanns en allmänning, vilket sparade in utgiften för markköp. Platsen låg på en höjd vilket skulle göra kyrkan väl synlig vida omkring. Den skulle till och med kunna användas som sjömärke.

För byggandet skulle bönderna göra körslor och dagsverken efter sitt hemmantal. Den vitputsade stenkyrkan uppfördes 1862-65 av byggmästare Anders Johansson från den kända byggmästargruppen i Sandhult i Västergötland. Stafsinge nya kyrka uppfördes som en av många i nyklassicistisk stil, men är en av få ritade av arkitekten Albert Theodor Gellerstedt. Några inslag som utmärker Stafsinge kyrka jämfört med andra kyrkor i samma stil är bland annat det polygonala koret i två våningar och långhusets tak täckt med mönsterlagd skiffertäckning. Stafsinge nya kyrka invigdes 1865, men hade tagits i bruk redan 1862, vilket är det årtal som finns på tornet. Kyrkan blev betydligt större; 39 meter lång och 15 meter i bredd med plats för 600 personer.

Kyrkorummet präglas än idag av byggnadstidens nyklassicism. Den ljusa interiören täcks av ett tunnvalv indelat i fält med listverk och markerad taklist. Altaruppsatsen och predikstolen utfördes 1864 av snickarmästare Johan Edvard Beckquist i Falkenberg och predikstolens sparsamma utsmyckning utmärker stilepoken. Altartavlan från 1872 är signerad B E Lundberg och föreställer Thorvaldsens Kristus. Läktarorgeln inköptes i samband med den nya kyrkans tillkomst från Kristine kyrka i Göteborg och forslades sjövägen till Falkenberg och sedan vidare till Stafsinge. Orgeln är därför äldre och byggdes av Johan Eberhardt och en för Halland unik rokokofasad, krönt av en kunglig krona för att påminna om drottning Kristina, utfördes av bildhuggaren Peter Saccow. Altarpartiet byggdes om 1904 och då tillkom troligen altarringen och dopfunten samt den nuvarande öppna bänkinredningen. Vid en renovering 1936 fick kyrkorummet sin nuvarande ljusa färgsättning och då sänktes predikstolen något. Läktarunderbyggnaderna tillkom 1964, samtidigt som korpartiet ombyggdes ytterligare.

Kyrkans två mosaiktavlor av konstnären Leonard Gyllenborg tillkom troligen då.

Trots att den gamla kyrkans inventarier såldes och skingrades har ändå några äldre föremål kommit till den nya kyrkan. Delar av takmålningarna från 1700-talet påträffades vid rivningen av ett uthus på Torebo gård. Brädorna återfördes till den nya kyrkan och sitter nu på långhusväggen. Även ett medeltida krucifix, en kyrkklocka och en ljuskrona från gamla kyrkan finns i nya kyrkan. Predikstolen och läktarbröstning hamnade så småningom på läns museet i Halmstad.

Hässlås kapell

Eftersom Stafsinge nya kyrka placerades så nära socknens södra gräns var det fortfarande många som fick långt till kyrkan. Därför började man 1914 anordna gudstjänster i Hässlås skola, mellan Sibbarp, Långås och Stafsinge. 1924 hölls ett möte i skolan för att diskutera om det inte var på tiden att få en värdig gudstjänstlokal. Det mynnade i att Hässlås kapell byggdes. Det ritades i den tidens typiska nationalromantiska träkyrkostil av byggmästarna och arkitekterna Albin Gustafsson och Carl Wilhelm Gustafsson från Sandhult, vilka också byggde kyrkan. En lång rad kyrkobyggare har kommit från Sandhult genom århundraden, och de stod även bakom Stafsinge kyrkas uppförande på 1860-talet. Hässlås kapell stod färdigt 1927. En minnestavla över initiativtagaren till kapellet folkskollärare Gustaf Bengtsson finns inne i kapellet.

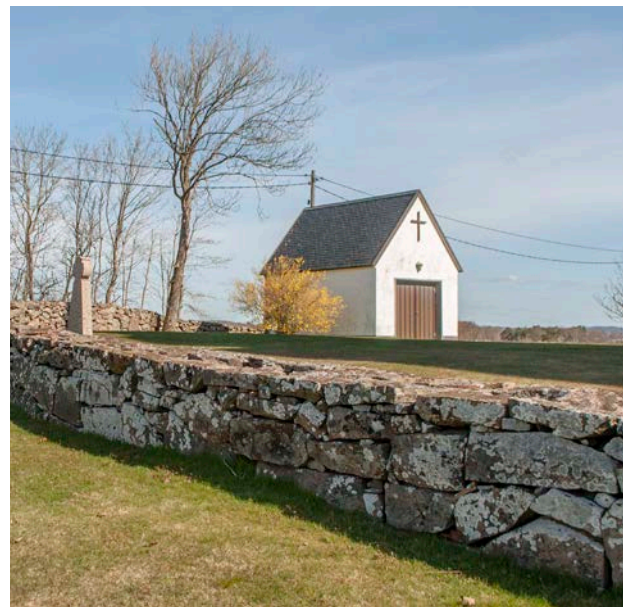
Byggnader runt kyrkogården

Bårhuset i kyrkogårdens norra del, i kvarter 1, byggdes troligen på 1950- eller 1960-talet.

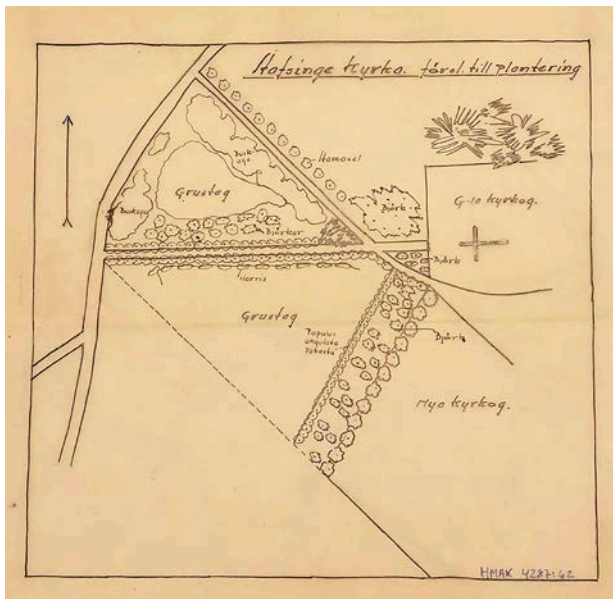
Församlingshemmet strax sydväst om kyrkan byggdes ursprungligen som skola 1865. Undervisningen bedrevs fram till 1937. Efter en tid renoverades skolan och byggdes om till församlingshem som togs i bruk 1956. Skolsalen blev dock snart för liten och byggdes till redan i början av 1960-talet. Sedan 1979 finns även en församlingsgård i Skogstorp. Det är den delen som ligger i nordsydlig riktning som är den äldsta. Vinkellängan mot öster är den tillbyggda från 1960-talet.

Hässlås kapell.

Bårhuset i den norra delen av kyrkogården.

Förslag till plantering vid infarten till Stafsinge kyrka, ej daterad, men personalbyggnaden finns ännu inte utan det finns grustag på vardera sidan av allén. Ritning: Kulturmiljö Hallands arkiv.

1968 var församlingshemmet utbyggt och kantorsbostaden uppförd. Karta: Lantmäteriets historiska kartor.

Församlingshemmet och kantorsbostaden ligger mellan de båda äldre delarna av kyrkogården.

Kantorsborstaden byggdes intill församlingshemmet på 1960-talet, i samband med att den senare byggdes till. Bostaden ersatte då några gamla uthus. Huset är numera uthyrt som bostad.

Personal- och ekonomibyggnaden ligger en bit nordväst om kyrkan vid allén in mot kyrkan och kyrkogården. Byggnaden är uppförd efter 1960-talet på en yta som nyttjades som grustag. Se förslag till plantering.

Prästgården ligger ytterligare en bit längre nordost om kyrkomiljön. Stafsinge var sedan medeltiden annexförsamling till Vinbergs församling, där prästgården låg. (1962 bildades pastorat med Morup.) Först 1914 fick Stafsinge en komminister som fick en egen prästgård. Den byggdes på en tomt avstyckad från Stafsinge nr 3, mellan nedkörsvägen till fattiggården, eller ålderdomshemmet, och den så kallade Postvägen. På gården byggdes ett bostadshus, ett stall med plats för två hästar, gris, höns, tvättstuga och vedbod och en stor trädgård. Bostadshuset var ståtligt och hade till en början sex kakelugnar, glasveranda, expeditionsrum och ett murat arkivvalv. Prästgården är numera såld och används för annan verksamhet.

Stafsinge kyrkogård

Platsen för den nya kyrkogården grävdes grundligt för att befrias från stora stenar som skulle ställa till med besvär vid framtida gravsättning. Precis som bygget av kyrkan så skedde anläggandet av kyrkogården med fria dagsverken. Det är nog troligt att den ramades in av en stenmur och en trädkrans. Ett foto taget från söder, innan 1896, visar på en trädkrans med ganska höga träd. Flygfoto 1930-talet visar att det gick gånger i en båge genom kvarteren söder om kyrkan, som delade kvarter 4 från 5 och motsvarande genom kvarter 6. Detta förklarar varför gravvårdarna i kvarter 4 och 5 idag ser ut att stå lite slumpartat.

De äldsta gravvårdarna är från 1860-70-talen när kyrkogården anlades. Dessa äldsta finns på norra sidan av kyrkan men framför allt på södra sidan. Några står också uppställda längs den östra muren.

Stafsinge kyrka kring 1900 visar en ganska karg miljö utan trädkrans. Kyrkogården ser dock inte fullbelagd ut - endast enstaka gravvårdar skymtar i gräset. Foto: Morup-Stafsinge hembygdsförening, hembygd.se.

Foto på Stafsinge kyrka från söder måste tagits innan 1896. Här finns nu en trädkrans med ganska höga träd. Foto: Runo Grolander, Vänersborgs museum.

Flygfotot över Stafsinge visar hur gångar löpte mellan dagens kvarter 4 och 5 samt genom kvarter 6, vilket förklarar varför gravvårdarna idag upplevs stå till synes oregelbundet. Foto: AB Flygfoto Dals-Långed. Morup-Stafsinge hembygdsförening, hembygd.se.

Grinden till den utvidgade delen med årtalet 1896.

Foto på Stafsinge kyrka från väster. Slänten utanför kyrkogårdsmuren är planterad med träd. Foto: Runo Grolander, Vänersborgs museum.

Utvidgningen 1896

Den första kyrkogården blev snabbt fullbelagd. En stor, nästan kvadratisk yta söder om den gamla kyrkogården anordnades som ny begravningsplats och invigdes 1896.

Den var typisk för sin tid; symmetrisk, logisk och strikt i sin formgivning. Fyra nästan lika stora kvarter delades in av två breda gångar. Smalare gångar löpte runt kyrkogårdens kanter liksom en enkel rad av gravar som bildade en ram längs kyrkogårdsmurarna. Alla gångar kantades av alléer av oxel och lönn. Allén längs de yttre gångarna bildade även en träkrans längs murarna.

Av åldern på gravvårdarna kan avläsas att delarna av kvarter 9 och 11 togs i bruk först. Här finns de äldsta gravarna av något enklare karaktär än det nordvästra hörnet, kvarter 7 och 8, där det finns stora ståtliga och högresta stenar av monumental karaktär, framför allt från 1910-20-talen.

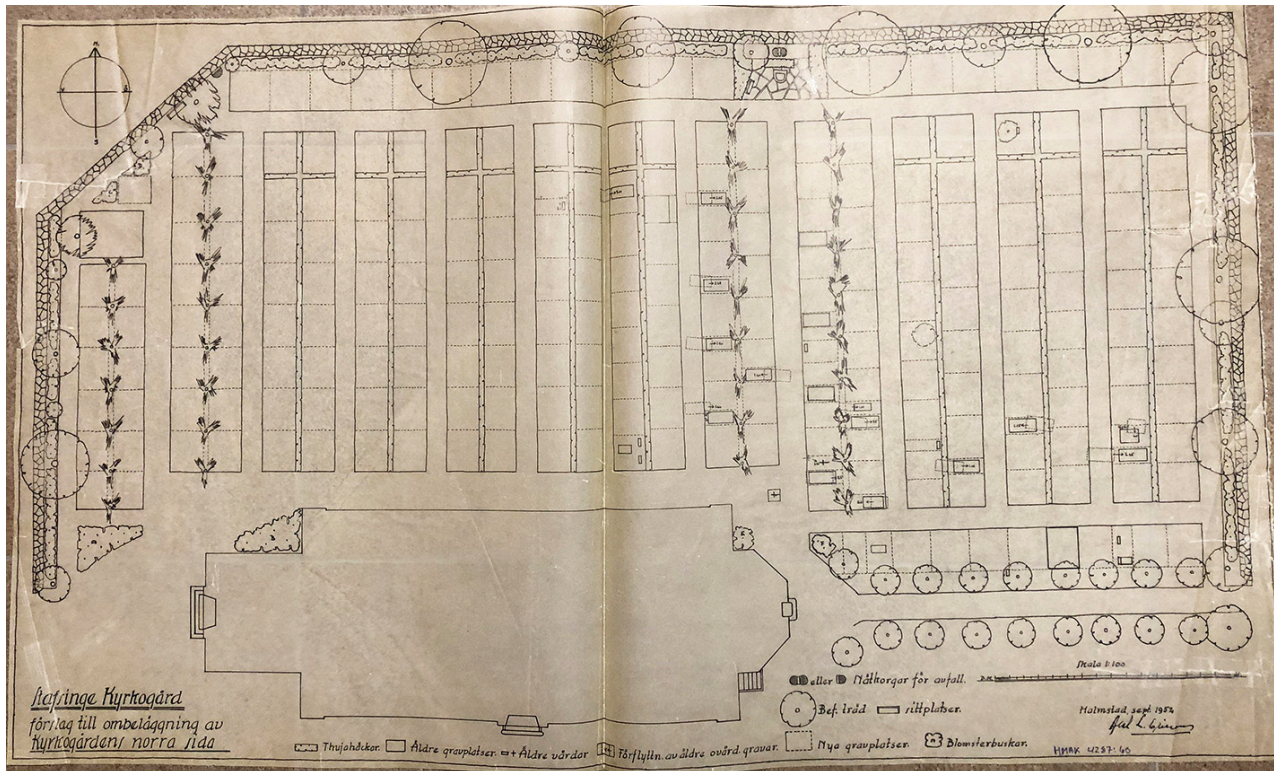
Stafsinge kyrkogård under 1900-talet

Kvarteren runt kyrkan blev fullbelagda under 1800-talet. Då det idag finns stora tomma ytor utan synliga gravvårdar har sannolikt många gravvårdar tagits bort under 1900-talet. Stenramar runt gravplatserna var vanligt, men finns knappast några varför även dessa troligen tagits bort under 1900-talet.

Den del som är från 1896 tycks dock i stort ha behållit sin karaktär under 1900-talet med indelning av kvarter, gångar och alléer. Flygfoton från både 1930- och 1960-talet visar intakta alléer och trädkrans i denna del. Det har dock funnits betydligt fler ramgravar än nu, även om stora områden med ramgravar fortfarande finns kvar i kvarter 8 och 10. I de två kvarteren i sydväst, kvarter 9 och 11, finns många äldre gravvårdar i de södra delarna men i övrigt är de glest belagda.

Under 1900-talet har det planterats en del träd inne i dessa kvarter, utöver de som står längs gångarna.

Den äldsta delen runt kyrkan har förändrats i högre grad. På 1950-talet påbörjades en omdaning av kvarteren norr om kyrkan, dagens kvarter 1, 2 och 3. En ritning från 1954 upprättad av Carl L. Ljungberg (HMAK 4257:60) visar hur man tänkte sig en ganska påtaglig modernisering. Kvarteren skulle enligt den tidens ideal delas in i raka gångar, där gravvårdarna skulle stå rygg mot rygg med en rygghäck mellan sig. Häckarna skulle vara av tuija, vilket finns kvar än idag i kvarter 3. I de västra delarna, i kvarter 1 och 2, skulle raderna delas in av någon typ av träd, vilket det inte finns spår av idag. Men de hängbjörkar som står mellan kvarter 2 och 3 idag är från denna tid. En del äldre gravvårdar i kvarter 3 skulle bevaras eller flyttas något för att passa in i det nya strikta mönstret. Vid den norra muren skulle anläggas en liten stenbelagd plats med en vattenho, vilken inte finns idag.

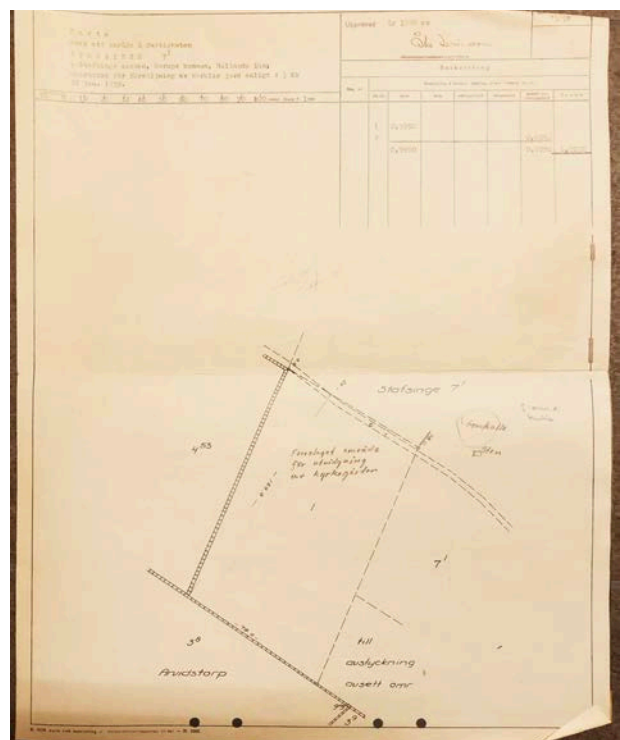
Förslag på omdaning av kvarteren norr om Stafsinge kyrka, vilket troligen genomfördes till stora delar. Karta upprättad av Carl L. Jungberg 1954. Kulturmiljö Halland.

På 1990-talet började de öppna ytorna i kvarter 9 samt kvarter 12, vilket bildar en ram runt kvarter 9 och 11, att användas till urngravar istället för kistgravar. Då urngravar kräver mindre plats skapades en ny plan för 90 nya urngravar för detta av Mark- och trädgårdskon-sult Felix Lundgren. De gamla gravstenarna skulle dock få stå kvar och urngravarna skulle placeras på fria ytor.

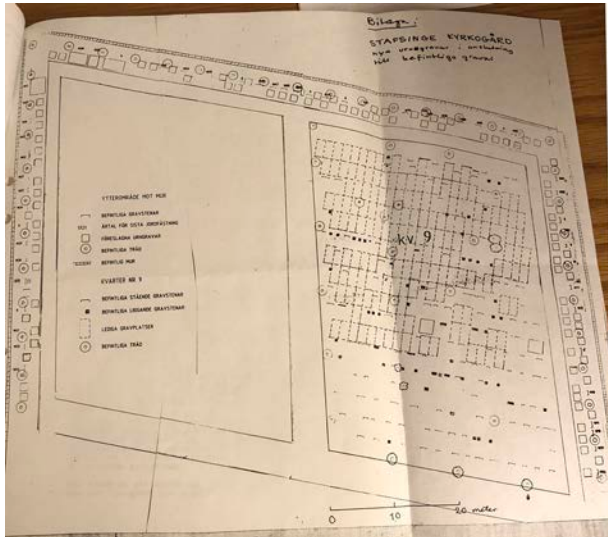
Efter ungefär hundra år var trädkransen av oxel från 1896 i dåligt skick. Alla träd var mer eller mindre skadade. En plan godkändes av länsstyrelsen 1999 att träden skulle få bytas ut i etapper. Oxlarna skulle då ersättas av hästkastanj (*Aesculum Hippocastum Baumannii*) och lind (*Tilia Cordata*).

Utvidgning 1990-talet

Det fanns planer på ytterligare utvidgning redan på 1950-talet då en yta styckades av från Stafsinge 7:1, sydväst om en gravkulle. Västkustens Trädgårdsbyrå Specialfirma för trädgårdsarkitektur, Halmstad, upprättade en tilltänkt utvidgning av Stafsinge kyrkogård till lands-

Karta över ett område å fastigheten Stafsinge 7:1 i Stafsinge socken, Morups kommun, Hallands län, upprättad för försäljning av kyrklig jord av Åke Levinsson 1958. Kulturmiljö Hallands arkiv.

Förslag på hur kvarter 12 skulle kunna kompletteras med rader av urngravar framför de äldre gravvårdarna. Karta; Kulturmiljö Halland.

Öppningen mellan delen från 1896 och den från 1990-talet.

Stomma kulle och den höga resta stenen öster om kyrkogården. Marken mellan kyrkogården och kullen är troligen den som avsattes för utvidgning av kyrkogården 1958.

antikvarien 1971. Själva kartan finns dock inte i arkivet och det tycks heller inte ha genomförts någon utvidgning förrän på 1990-talet. Då utvidgades kyrkogården åt väster med den nya moderna delen; kvarter 13-18.

En ny grindöppning togs upp till den nya kyrkogården i den gamla murens sydvästra hörn, som en länk mellan den äldre och den nyaste delen. I öppningen skulle en smidesgrind sättas mellan järnstolpar. Denna grind har dock flyttats så att den numera sitter i en öppning i den nyaste delen, mot söder intill denna plats. Öppningen mellan de båda kyrkogårdsdelarna, där vallen har skurits ut och sidorna klänts med sten från muren, kantas av grindstolpar av sten men det finns ingen grind.

Minneslunden färdigställdes 1995 och grindarna in till detta nya område har märkts med årtalet 1996.

Arkeologi

Det finns många fornlämningar längs åsens krön där kyrkan ligger, framför allt från brons- och äldre järnåldern. Då flera områden kring Stafsinge kyrka exploaterats på senare tid så har arkeologiska undersökningar gjorts. Många olika fornlämningar har då påträffats såsom boplatsoområden, stensättningar mm. Bland annat påträffades en vikingatida silverskatt med bland annat arabiska mynt från 800-900-tal. Det finns även en del högar, stensättningar och gravfält i kyrkans närområde.

Den mest storslagna fornlämningen är dock Stomma kulle (Raä Stafsinge 1:1) strax öster om kyrkogården. Den är den största högen, 35 m i diameter och cirka 3,5 m hög, troligen från bronsåldern, ca 500 f Kr -1000 e. Kr. Stomma kulle har namn efter Stomgården, vilket var det kyrkliga lönebostället som tillhörde Vinberg-Stafsinge pastorat. Intill högen finns en rest sten, över 3 meter hög (Raä Stafsinge 1:2) och en stensättning (Raä Stafsinge 1:3). Längre söder ut på höjdryggen finns ett gravfält med högar och stensättningar.

Det finns också en hög (Raä Stafsinge 10:1) strax nordväst om gamla kyrkogården, men den kan dock även vara naturlämning. Lite bortom högen finns tre stensättningar (Raä Stafsinge 4:1, 4:2, 4:3).

Stafsinge kyrka sedd från den gamla kyrkogården cirka en kilometer sydväst om den nuvarande kyrkbyn.

BESKRIVNING AV DAGENS KYRKOGÅRD

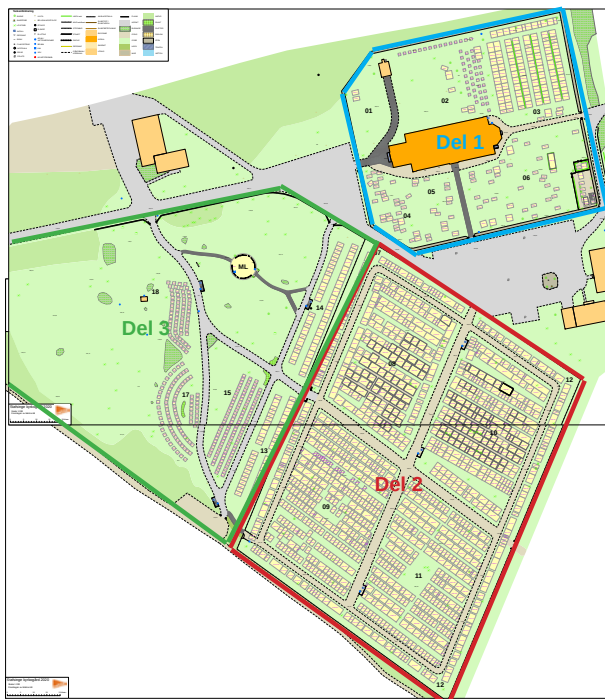
Placering och omgivningar

Stafsinge kyrka och kyrkogård ligger på en höjd med vida utblickar över trakten, precis norr om staden Falkenberg. Den närmaste omgivningen har ännu en lantlig karaktär med öppna fält och gårdar. Precis söder om kyrkan ligger en liten gård där kyrkvaktmästaren bodde. Gårdsbebyggelsen omges av en lummig trädgård. Intill gården, mellan den äldsta kyrkogården och delen från 1896 ligger det gamla skolhuset som senare blev församlingshem. Här ligger även en liten röd stuga som byggdes som kantorsbostad, numera uthyrd. Bakom denna lilla husgrupp reser sig den ståtliga gravhögen, Stomma kulle, vid de öppna fälten som breder ut sig mot öster, söder och väster. Mot söder, väster och delvis mot norr omges kyrkogården av lummiga ridåer av träd och buskar. Bakom dessa ligger några gårdar, varav en är den före detta prästgården och vid den förbipasserande Solhagavägen ligger några villor. Mellan kyrkogårdens södra sida och ett litet vattendrag leder en liten grusväg eller stig från Solhagavägen bort mot fälten runt Stomma kulle.

Öster om den gamla kyrkogården ligger gården där kyrkvaktmästaren bodde. i fonden breder jordbrukslandskapet ut sig.

Den lantliga prägelns börjar dock bli allt mer präglad av det moderna samhället. I söder och väster växer tätortens bebyggelse allt närmare med handelsområden längs de stora vägarna. Bakom trädrigåerna strax väster om kyrkan byggs bostadsområden. Något norr om kyrkomiljön skär järnvägen sig genom landskapet och därbortom skymtar motorvägen och inlandets skogklädda berg.

Kyrkogårdens planform, del 1, 2 och 3.

Mittgången genom del 1 är stenlagd fram till kyrktornet och vidare mot bårhuset i norr. I övrigt är den grusad.

Planform och gångvägssystem

Kyrkogården består av tre större områden från olika tider.

Den äldsta delen runt kyrkan, del 1, är i det närmaste kvadratisk med avfasade hörn mot nordväst och sydväst. En rak gång leder som en mittaxel genom kyrkogården från väster till öster, med kyrkan i mitten. Gången från västgrinden fram till kyrkan är lagd med oregelbundna naturstenshällar, liksom gången mellan södra grinden och kyrkan. I övrigt är mittgången grusad fram till grinden i öster.

Tre kvarter ligger på respektive sida av kyrkans långsidor. I norr ligger kvarter 1-3 som en plan gräsyta. Kvarter 1 skiljs från 2 av en stenlagd gång som leder fram till bårhuset vid den norra muren. Mellan kvarter 2 och 3 står en rad av hängbjörkar.

Söder om kyrkan ligger kvarter 4-6. Det finns ingen synlig gräns mellan kvarter 4 och 5. Mellan 5 och 6 ligger den stenlagda gången mellan kyrkan och en den södra grinden.

Del 2 från 1896 är också i det närmaste kvadratisk men något förskjuten till en rombform. Denna del har kvar sin ursprungliga planform med fyra lika stora kvarter, 8-11, indelade av en korsplan av breda grusade gångar. Som en ram runt dessa kvarter löper en smalare grusgång samt smala kvarter, 7 och 12, vilka består av en rad av gravar längs de yttre kyrkogårdsmurarna. Längs mittgångarna finns rester av alléer, framför allt av lönnar, samt några yngre träd av olika sorter.

Den yngsta delen, del 3, från 1996 utgör en triangulär form väster om del 2. Den har en friare planform enligt sin tids ideal. Det moderna förstärks genom att gångarna är asfalterade eller belagda med marksten av betong. Närmast del 2 ligger två långsmala rektangu-

Till vänster: grusad gång från östra grinden fram till kyrkan.

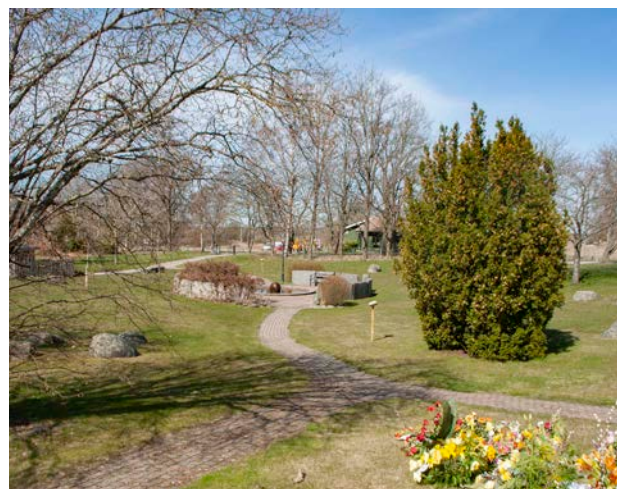
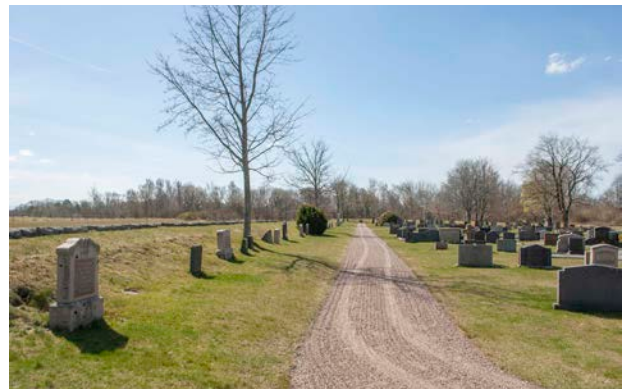

Den breda grusbelagda mittgången genom delen från 1896 med rester av en allé.
Till höger: Grusade gångar löper även som en ram runt kyrkogårdsdelen från 1896.

lära kvarter, 13 och 14, som en förlängning av den mer strikta planen i del 2. Övriga kvarter har mer oregelbundna former med gravar placerade i bågformationer. Gränserna mellan kvarteren framträder i gravarnas grupperingar på gräsyrtorna samt till synes fritt utplacerade träd och buskar. Stora ytor är ännu inte tagna i anspråk utan skapar plats och möjlighet till framtida gravskick och utformningsideal.

Värdefulla karaktärsdrag i planform och gångvägssystem

- Del 1:s kvadratiska form, mittaxel, grusgångar
- Del 2: s strikta planform, rombform, gångsystem av grusgångar, indelning i fyra kvarter samt inramande kvarter
- Del 3:s friare former med böljande gångar och oregelbundna kvarter

Genom den yngsta delen finns slingrande gångar genom den parkliknande miljön.

Smidesgrinden till den äldsta delen av kyrkogården. Innanför är gången stenlagd fram till kyrkan.

En vällagd kallmurad stenmur ramar in den äldsta delen av kyrkogården, runt kyrkan.

Till vänster i bild syns kvaderstensmuren runt kyrkogårdsdelen från 1896 och därbortom smidesstaketet runt 1990-talsdelen. Till höger finns naturstensmuren runt den gamla delen.

Omgärdning och entréer

Kyrkogårdens äldsta del (del 1; kvarter 1-6) omgärdas av en cirka en meter hög vällagd kallmurad stenmur. Den är dels byggd med kvaderhuggen sten dels med fältsten. Det saknas trädkrans utom i kvarter 6, mot öster och söder, där det ännu finns en del äldre träd kvar.

I muren finns tre grindöppningar; mitt på den västra, södra och östra sidan. I öppningarna sitter likadana smidesgrindar mellan stenpelare.

Den del som tillkom 1896 (del 2; kvarter 7-12) omgärdas av en cirka en meter hög kallmurad kvaderstensmur. På insidan av muren är marken anordnad som en gräsbeväxt vall. På vällen står en trädkrans av lönn runt större delen av kyrkogården. Mot öster och söder är den relativt gles medan den är något tätare mot väst. Längs den norra sidan finns dock inga träd utom en ensam lind som står vid grinden mot norr.

I muren finns flera öppningar. Mitt på den norra sidan, mot kyrkan, finns en ursprunglig entré med en vacker smidesgrind med året 1896. Den dubbla grinden sitter mellan grindstolpar av sten. Det finns även öppningar i båda ändar av tvärgången; en mot del 3 i väster och en öppen mot en öppen gräsyta i öster. Här finns inga grindar men vid den östra flankeras av två enkla stolpar av sten. Vid den västra har serviceplatser anordnats på båda sidor av öppningen. Det finns ytterligare en öppning vilken togs upp 1991 mot del 3 i det sydvästra hörnet, i slutet av grusgången som löper runt kanterna i del 2. Dessa öppningar är skapade efter kyrkogården anlades. Här har eventuella gravplatser tagits bort, gräsvallen har skurits ut och muren tagits ned. Här har stenarna från muren använts som kanter mot vällen.

Den del som invigdes 1996 (del 3; kvarter 13-18 samt minneslunden) ramas in av ett en-kelt smidesstaket i galvat utförande mot infartsvägen från väster in mot kyrkan. I detta staket finns två öppningar med dubbla smidesgrindar, även de i galvat utförande men målade med silverfärg. På den östra grinden, närmast kyrkan, finns året 1996, för att markera när del 3 invigdes.

Mot söder och delvis mot norr växer täta buskage av olika träd och buskar. Här finns den enda öppningen mot söder. I öppningen sitter en svartmålad smidesgrind mellan svarta metallstolpar.

Värdefulla karaktärsdrag i omgärdning och entréer

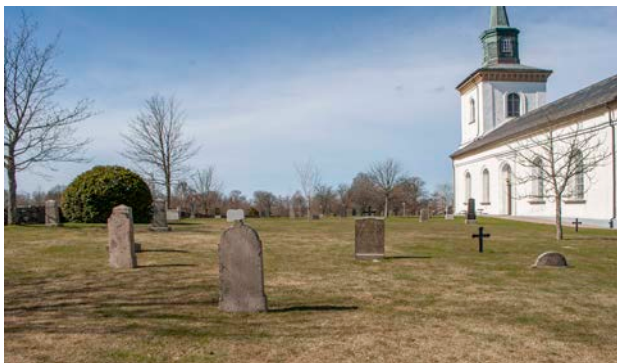
- Alla stenmurar runt del 1 och 2
- Rester av en trädkrans i del 1
- Gräsvallen innanför murarna i del 2
- Trädkransen i del 2
- Alla smidesgrindar med tillhörande grindstolpar i olika utförande
- Smidesstaketet och raden av oxlar som delvis ramar in del 3 mot norr
- Grönskande avgränsning i övrigt av del 3

Runt delen från 1896 finns en kvaderstensmur. På murens insida är marken anordnad som en gräsvall.

Mot vägen avgränsas delen från 1990-talet av ett smidesstaket i galvat utförande, samt en trädkrans av oxel.

I kvarteren söder om kyrkan är vegetationen sparsam.

Kvarteren norr om kyrkan omdanades med låga ryckhäckar på 1950-talet.

Öster om kyrkan, i kvarter 6, finns familjen Lilihöks stora familjegrav med riklig växtlighet.

Vegetation

I den äldsta delen, del 1, är vegetationen sparsam vilket skapar en öppen och ljus karaktär. Det finns bara rester av en trädkrans i kvarter 6, av äldre lönnar. Några träd bidrar till att lyfta fram kyrkogårdens uppbyggnad såsom två björkar vilka flankerar gången från västgrinden fram till kyrktornet, raden av hängbjörkar mellan kvarter 2 och 3. I kvarter 3 finns också de låga klippta rygghäckarna som tillkom på 1950-talet enligt den tidens ideal.

I övrigt finns några enstaka, relativt unga träd ute i kvarteren samt några stora buxbomsbuskar, vilka hör till enskilda gravar men genom sin storlek nu ger karaktär till kvarterets ålderdomliga prägel. I kvarter 6 finns även de stora familjegravarna som omges av grönska; en hög ram av klippt buxbom vid Lis gårds grav och diverse prydnadsbuskar, rhododendron, buxbom vid på Liliehöks familjegrav.

I delen från 1896, del 2, är vegetationen av större betydelse, vilket den haft sedan den anlades. Ett förnyingsarbete pågår dock varför växtligheten idag inte har en sådan tydlig del i uppbyggnaden ännu. Här finns en trädkrans av lönn. Den är något gles mot öster och söder men tätare mot väster. Längs den norra sidan finns bara en äldre lind vid grinden.

Det finns även rester av äldre alléer längs de breda mittgångarna som bildar den centrala korsplanen, av äldre lönnar kompletterad med yngre träd, bl.a. körsbär och oxel.

Ute i kvarteren finns en del karaktärsskapande växtlighet, framför allt små städsegröna buskar vid enskilda gravar i kvarter 8 och 10 och buxbomsklot som växt sig stora och nu bidrar till karaktären. Av äldre flygfoto kan man se att det funnits en hel del större träd ute i kvarter 9 och 11. Av dessa finns en stor gammal lönn, en stor buxbomsbuske samt en större oxel i kvarter 9. I mitten av kvarter 11 finns en tom yta där det planterats en grupp av blodlönnar, en så kallad clump. Det finns även en del nyplanterade träd av olika sorter ute i kvarteren vilka kommer återskapa ett äldre utseende.

I den senaste delen av kyrkogården, del 3, har vegetationen enligt det sena 1900-talets ideal, en stor betydelse. Här finns ett stort inslag av växtlighet som skapar rum, lyfter fram gångar och kvartersgränser, men på ett betydligt friare sätt än tidigare. Träd och buskar står sällan i rader utan är till synes fritt utplacerade som enskilda öar eller solitärer. Undantaget är en rad av äldre lönnar och ekar längs den raka gången som löper parallellt med muren mot del 2 samt en rad av oxlar längs staketet längs norra sidan, mot infartsvägen till kyrkan.

Den stora variationen av arter och sorter är också ett tydligt karaktärsdrag. Här finns en stor mängd olika träd såsom björk, al, lind, lönn, oxel, körsbär, bok, både äldre stora och yngre relativt nyplanterade. Prydnadsbuskar är också av olika slag såsom syren, häggmispel och jasmin. En stor del av inramningen av del 3 utgörs av täta buskage och träd, vilka upplevs som en del av kyrkogården såväl som naturen på platsen.

Vägen från Solhagavägen fram till kyrkan är allékantad. En rundel på parkeringen mellan församlingshemmet, del 1 och 2 med diverse prydnads och perennplanter.

Värdefulla karaktärsdrag i vegetationen

- Träd i trädkrans – det som finns kvar i del 1, del 2 samt längs norra sidan av del 3
- Alléer längs mittgångarna i del 2
- Stora städsegröna buskar i del 1 och 2
- Raden av hängbjörkar mellan kvarter 2 och 3 samt rygghäckar i kvarter 3 vilket är ett inslag från en omdaning på 1950-talet
- Städsegröna små buskar vid gravarna i områden med stenramar
- Enstaka utspridda träd inne i kvarteren i del 2
- Stort inslag av vegetation av olika slag i del 3 samt den fria gröna inramningen

I delen från 1896 finns rester av trädkrans, alléer samt en del träd och prydnadsbuskar inne i kvarteren.

Den yngsta delen präglas av en mångfald av olika träd och buskar som delar in den öppna gräsytan i olika rum.

Trädkransen i delen från 1990-talet bildar en allé tillsammans med växtligheten vid personalbyggnaden.

Mellan kvarter 1 och 2 finns ett stråk av olika sorters prydnadsträd och buskar.

Kvarter 3 är strikt och enhetligt indelat av låga rygghäckar.

Kvarter 4 och 5 är en öppen gräsyta med många höga smalstenar från sent 1800-tal.

De olika delarnas karaktär

Del 1 – kvarter 1-6

Den äldsta delen runt kyrkan, del 1, är i det närmaste kvadratisk med avfasade hörn mot nordväst och sydväst. Delen omgärdas av en cirka en meter hög vällagd kallmurad stenmur med vackra smidesgrindar mellan stenpelare. Den är dels byggd med kvaderhuggen sten dels med fältsten samt rester av en trädkrans i kvarter 6, av äldre lönnar. Detta gör att denna del upplevs som öppen och lättöverskådlig. Den upplevs också bitvis som något tom då stora gräsytor saknar både gravar och växtlighet.

Till viss del är indelningen av området tydligt genom kyrkans placering, raka gångar från väst till öst och från söder fram till kyrkan. Gränserna mellan kvartern är dock inte så tydlig, då en del gångar tagits bort.

Kvarteren har olika karaktär. I kvarter 1 finns endast två gravar och består av en öppen gräsyta med några unga träd. Även kvarter 2 består till största delen av en öppen gräsyta men här finns ett större inslag av växtlighet av prydnadsbuskar och träd mot kvarter 3. De gravar som finns är både några av de äldsta samt enhetliga rader av tidstypiska gravvårdar från 1950-60-talet. Denna tid präglar även kvarter 3 som då delades in i raka rader längs låga klippta rygghäckar.

Söder om kyrkan ligger kvarter 4-6. Här finns äldre gravvårdar i sten från sent 1800-tal, ofta i form av höga smalstenar eller ålderdomligt huggna i ett stycke samt några gjutjärnskors. Gravvårdarna är vända mot öster i oregelbundna rader i nordsydlig riktning. Den oregelbundna placeringen härrör delvis från ett äldre gångsystem som delade kvarter 4 från 5 genom en bågformad gång. Motsvarande gång fanns i kvarter 6. Kvarter 6 präglas också av de stora familjegravarna i det sydöstra hörnet vilka är inhägnade av hög växtlighet och smidesstaket.

Värdefulla karaktärsdrag i del 1

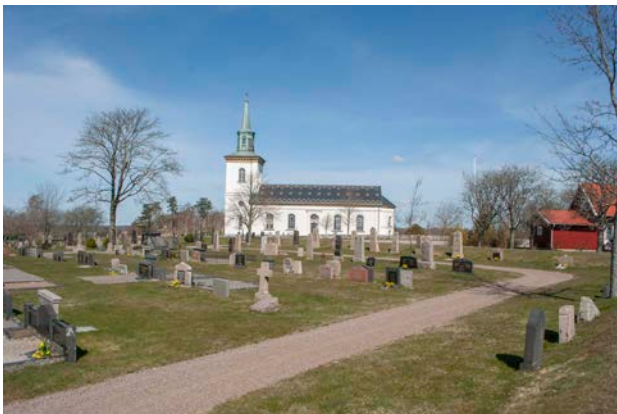
- Muren, grindar, samt de träd som finns kvar i trädkransen
- De gångar som finns kvar
- Äldre gravvårdar något oregelbundet placerade i kvarter 4-6
- Den stora buxbomen i kvarter 6
- Rygghäckar och trädrader i kvarter 3 och 2
- Grästäkta kvarter

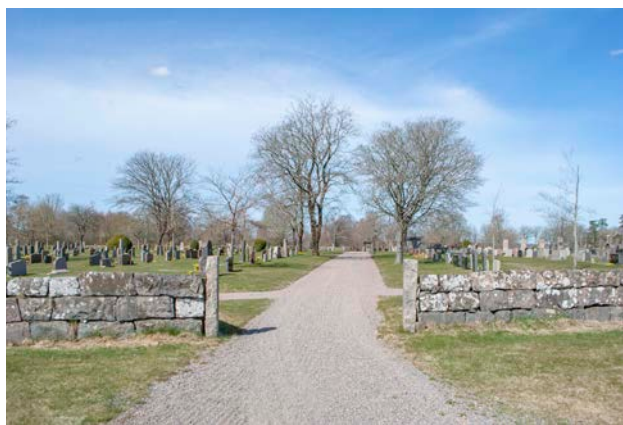
Liliehöks familjegrav i kvarter 6.

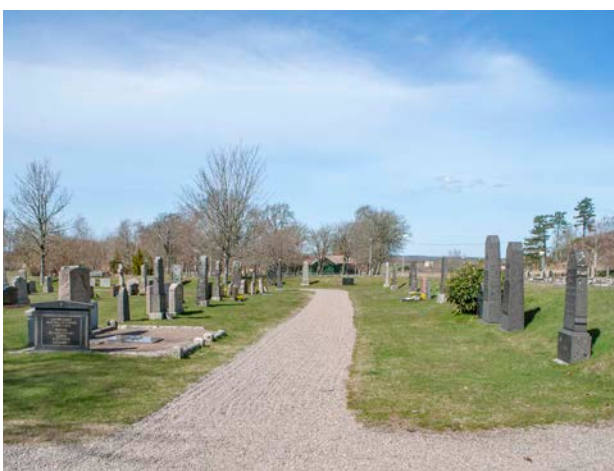
Kvarter 6 söder om kyrkan utgörs av en stor öppen gräsyta med flera ålderdomliga gravvårdar från kyrkogårdens första årtionden. Enstaka träd och buskar står här och var.

Delen från 1896 har behållit sin struktur sedan den anlades. Stora delar karakteriseras av höga påkostade gravvårdar typiska för de 1900-talets första årtionden.

Mittgången i öst-västlig riktning genom del 2. Här finns ännu rester av en allé.

Grusgången längs den norra sidan kantas av påkostade exklusiva gravvårdar.

Del 2 – Kvarter 7-12

Del 2 från 1896 har kvar sin ursprungliga planform med fyra lika stora kvarter, 8-11, indelade av en korsplan av breda grusade gångar. Som en ram runt dessa kvarter löper en smalare grusgång samt smala kvarter, 7 och 12, vilka består av en rad av gravar längs de yttre kyrkogårdsmurarna. Delen har en tydlig avgränsning genom en vällagd kallmurad kvaderstensmur. På murens insida är marken anordnad som en gräsbeväxt vall där det står träd som bildar en trädkrans. Denna del karakteriseras i högre grad av växtlighet än den äldre delen. Längs mittgångarna finns rester av alléer, framför allt av lönnar, samt några yngre träd av olika sorter. Inne i kvarteren står olika typer av träd av olika åldrar utplacerade här och var mellan gravarna. Det finns även en del buxbomsklot som växt sig stora och bidrar till karaktären.

Gravarna står i relativt raka rader i västöstlig riktning. Gravarna står ”rygg mot rygg”, vända mot norr eller söder. I de smala kvarteren som bildar en ram runt hela del 2 är vända in mot kyrkogården.

I kvarteren norr om tvärgången präglas till stor del av stora, höga och monumentala stenvårdar vilka står i ytterkanterna av kvarteren. De är från 1900-talets första årtionden och utgörs av höga smalstenar, bautastenar och stenkors. Kvarterens inre utgörs istället av ovanligt välbevarade stenramsgravar fyllda med grus, med låga, breda livstenar, ofta påkostade med dekor. Dessa är från 1900-talets första halva.

Kvarteren söder om tvärgången har ramar tagits bort och stenarna är överlag av enklare karaktär, även om det finns några höga, stora gravvårdar även här. Längst i söder finns de äldsta gravarna i del 2, från 1890-talet.

Värdefulla karaktärsdrag i del 2

- Muren, grinden mot norr, samt de träd som finns kvar i trädkransen
- Alléer längs mittgångarna
- Den strikta, symmetriska planen som är bevarade sedan 1896
- De gångar som finns kvar med beläggning av grus
- Äldre gravvårdar högresta gravvårdar i de norra delarna
- De äldsta gravvårdarna i södra delarna
- Stora sammanhängande områden med stenramsgravar
- Träd fritt utplacerade i kvarteren, framför allt gruppen med blodlönnar i kvarter 11
- Stora buxbomsbuskar

I de södra delarna finns några av de äldsta gravarna i del 2 av enklare och mindre påkostad karaktär.

I mitten av kvarter 8 och 10 finns stora sammanhängande områden med bevarade stenramsgravar.

Kvarter 13 och 14 bygger vidare på den äldre "grannens" strikta symmetriska indelning.

Övriga kvarter är mindre, asymmetriska och inramade av olika typer av grönska.

I en del kvarter finns bara stående gravvårdar och i andra bara liggande.

Del 3 - kvarter 13-18 och minneslunden

Den yngsta delen, del 3, från 1996 utgör en triangulär form väster om del 2. Planformen, indelning av kvarter, gångsystem och placering av växtlighet är friare och asymmetrisk. Här finns ett stort inslag av växtlighet som skapar rum, lyfter fram gångar och kvarters-gränser, men på ett betydligt friare sätt än tidigare. Träd och buskar står sällan i rader utan är till synes fritt utplacerade som enskilda öar eller solitärer. Som en övergång mellan den äldre del 2 finns det dock några rektangulära kvarter med en rak allékantad gång längst i öster. Alla gångar är asfalterade eller belagda med marksten av betong vilket förstärker områdets moderna karaktär.

Stora delar av området är ännu inte taget i anspråk utan består av stora gräsytor med träd och buskar utströdda över ytan. De gravar som finns ligger i den östra raden. De är tidstypiska och enhetliga inom respektive kvarter till storlek, form, liggande eller stående. De är placerade i ordnade rader, antingen raka eller placerade i bågformation.

Inramningen består till stor del av tämligen fri och tät växtlighet utom mot infartsvägen längs norra sidan där det sitter ett enkelt smidesstaket i galvat utförande samt en rad av oxlar.

Rad av olika sorters träd längs den östra gången genom del 3.

Minneslunden från 1995 är uppbyggd kring en rund vattenspegel.

Minneslunden ligger på en stor öppen gräsyta i del 3. Gräsytan avgränsas av gångar. Mitt på ytan finns en rund plats belagd med marksten i betong och runt kanterna finns låga stenmurar av kvaderhuggen sten med diverse växtlighet såsom klätterhortensia, jasmin och häggmispel. Mitt i rundeln finns en rund vattenspegel med ett stenklot. Runt kanterna står bänkar. Fram till den runda platsen leder smala gångar belagda med gatsten av betong.

Värdefulla karaktärsdrag i del 3

- Plan med friare former med böljande gångar och oregelbundna kvarter
- Inramning av växtlighet, smidesstaket med rad av oxlar i norr
- Tidstypiska gravvårdar, enhetliga inom respektive kvarter
- Minneslund

Det lilla bårhuset norr om kyrkan.

Byggnader runt kyrkogården

Bårhuset ligger i kvarter 1 vid norra muren. Det är en liten rektangulär byggnad med högt brant sadeltak täckt med skiffer. Fasaderna är släta och vitputsade. En stor del av den södra gaveln utgörs av en port i bruneloxerad aluminium. Över porten sitter ett stort kors och en liten lampett i koppar med gult glas.

Församlingshemmet ligger mellan den äldsta kyrkogården och den del som utvidgades 1896. Det är en traditionell trähusbyggnad byggd i vinkel. Den äldsta delen, det gamla skolhuset från 1865, är den del som ligger i nordsydlig riktning. Den är byggd på en hög stengrund. Vinkeln mot öster uppfördes på 1960-talet och är byggd på en gjuten betonggrund. I övrigt är byggnaderna idag i likartad stil med fasader av rödfärgad stående, oprofilerad locklistpanel, vitmålade snickerier, relativt moderna fönster och sadeltaken täckta av röd plåt formad som takpannor.

Församlingshemmet med tillbyggnad från 1960-talet, samt med kantorsbostaden till höger. I förgrunden muren runt den äldsta delen av kyrkogården, kvarter 6.

Kantorsbostaden är utformad som en liten stuga intill församlingshemmet. Den är utförd i samma stil och material som församlingshemmet och omges av en trädgård.

Ekonomibyggnaden ligger vid infartsvägen från Solhagavägen en bit väster om kyrkan. Det är en traditionell trähusbyggnad uppförd i vinkel. Den har dock ett utförande med material- och kulörval vilka är typiska för 1960-70-talen. Fasaderna är klädda med stående träpanel målad i en mörkt grön färg. Träfönstren är laserade men i en mörkt brun kulör. Sadeltaken är täckta med bruna betongpannor. De stora portarna är sannolikt mer sentida och utförda i omålad lättmetall. I anslutning till byggnaden finns upplag för kompost och annat material som behövs i vården av kyrkogården samt garage för maskiner mm. Här finns också en stor öppen grusad plan som kan användas som parkering.

Personal- och ekonomibyggnaden är utförd i en stil där tradition möter det moderna, typisk för 1960- och 1970-talen.

Värdefulla karaktärsdrag i byggnaderna runt kyrkogården

- Bårhusets utformning och material vilka sannolikt är i originalutförande från 1950-60-talet, vilken är typisk för sin tid men även väl anpassad till kyrkan.
- Församlingshemmets och kantorsbostadens placering centralt i kyrkomiljön och deras utförande som traditionell trähusbebyggelse (de nuvarande ytskikten är dock moderna och är i sig inte av kulturhistoriskt värde), då de är viktiga delar av den välbevarade äldre kyrkomiljön.
- Ekonomibyggnadens form, material- och kulörer vilka är typiska för 1970-talet.

Kantorsbostaden sedd från söder.

Några av Stafsinge kyrkogårds äldsta gravvårdar står vid den östra muren i kvarter 6.

Detta höga och dekorativt utformade kors är en av äldsta gravvårdarna i del 2, över Mårten Bengtsson 1842-1894, hustrun Elna Beata 1844-1917, barnen Johan 1877-1900 och Anna 1880-1960. (11:275)

Gravvårdstyper

Ålder och form

Gravvårdarna på Stafsinge kyrkogård följer i stort de nationella strömningarna genom tiderna. Eftersom kyrkogården anlades 1865 är de äldsta gravvårdarna från denna tid. De finns i de äldre kvarteren runt kyrkan; i kvarter 3-6, både ute i kvarteren samt en rad ihopsamlade längs den östra muren i kvarter 6. Här finns några hantverksmässigt framställda enkla stenar huggna i ett stycke. Från senare delen av 1800-talet finns flera gjutjärnskors men framför allt ett stort antal höga smalstenar i kvarter 4-6 vilka ger kyrkogården dess ålderdomliga karaktär.

Kvarteren norr om kyrkan är till stora delar belagda och kvarter 3 utgör en tidstypisk årsring från 1960-70 talet med tidstypiska, låga, enhetliga stående stenar längs rygghäckar eller liggande längs den norra kyrkogårdsmuren.

Del 2, vilken anlades och invigdes 1896, uppvisar också några tydliga årsringar. I de södra delarna finns de äldsta gravvårdarna från sent 1890-tal av något enklare karaktär i form av mindre smalstenar, eller ännu enklare små stående eller liggande stenar. I ramen runt de norra delarna och längs mittgångarna finns de mer påkostade, stora, höga och exklusiva gravvårdarna från tiden kring sekelskiftet 1900 och fram till 1920-talet.

I de centrala delarna av kvarter 8 och 10 finns stora sammanhållna delar av lägre gravvårdar i sten, med eller utan stenram, vilka är typiska för 1930-50-talen. De är typiska både till utförande, material och dekor.

I kvarter 9 finns ett område avsatt för barngravar vilka ofta är små, enkla stenar, liggande men ibland även stående.

I del 3, från 1990-talet finns det sena 1900-talet och tidiga 2000-talet typiska gravvårdsformer representerade. De är ofta små stenar, stående eller liggande, enhetliga till sin form men ofta med personlig dekor. Här finns även denna tids nya gravsättningsformer som minneslund och urngravar.

Material

Det vanligaste materialet på vårdarna är sten, framför allt granit av olika slag. Diabas, gnejs, marmor, kalksten, sandsten förekommer och labrador. Någon enstaka marmorvård finns också. Bland äldre vårdar är stenen ofta slät med helt eller delvis polerad framsida och på yngre vårdar är stenen ofta blank-, mattpolerad, råslammad eller obearbetad.

Idag sker utvinning av grå granit till stor del i Bohuslän och Skåne. Rödgrå och blåbrun granit bryts i Bohuslän och Småland. Röd granit kommer i huvudsak från Bohuslän, Skåne och Småland men även från Uppland och Västergötland. Diabas (svart granit) bryts till största delen i norra Skåne och södra Småland.

En betydande stenindustri växte fram i södra Sverige under 1800-talet genom den rika tillgången på material samt goda sjötransport- och lastplatser längs kusten.

Gravvården över Sjökapten Anton Pettersson 1852-1939, är typisk för sin tid och ingår i ett större sammanhängande område med bevarade stenramsgravar. (8:295)

Gravvården över Martha Ingeborg 1919-1926 och Evert Lennart 1926 är typisk för barngravar från början av 1900-talet. (9:231)

Till vänster: Stenbrytning förekom på många ställen längs den Halländska kusten vilket även speglas på Stafsinge kyrkogård, bland annat genom denna gravvård över stenhuggaren Anders Andersson 1875-1951 och hans familj. (8:411-412)

Några av kyrkogårdens gjutjärnskors är resta över de båda barnen Johannes 1876-1887 och Lars Birger Larsson 1880-1881 vilka gick bort i scharlakansfeber. Föräldrarna, Hemmansägaren Nils Johan Larsson 1826-1885 Sofia L. F. Börjesson 1844-1922, vilar under den höga stenen. (6:31-34)

Överste löjtnant Carl Lejonancker 1854-1903 och hans hustrun Eleonore f. Liliehök 1857-1935 samt deras tre barn Ella, Malcolm och Dagmar, är de enda som har järnstaket på Stafsinge kyrkogård. (6:69-71, 76)

Den svarta och gröna graniten betingade högst priser och fanns främst i Skåne, Blekinge och Småland. Stenen användes främst till byggnadssten, monument och gravvårdar. Halmstad kom att bli Hallands största stenhuggardistrikt och kring 1860-talet började man bryta sten vid stenbrottet i Söndrum med export till Tyskland och England. Även i Varberg och Falkenberg fanns viktiga stenbrott. Kring 1910-20-talet blomstrade stenbrottsverksamheten och har därefter minskat. Efter 1960-talet har sporadisk blockstensbrytning ägt rum.

Det finns även en del gjutjärnskors på Stafsinge kyrkogård ute i kvarteren runt kyrkan. Det finns bara tre gravplatser inramade av järnstaket; Liliehöks familjegravar i kvarter 6 och ett modernare i kvarter 10. Att det finns så få kvar kan bero på att kyrkogården är relativt sentida och gjutjärnsprydnader hade sin glansperiod under 1840-1885-talen. De få bevarade gjutjärnskorsen är av stort konstnärligt värde.

Unika gravvårdar

De flesta gravvårdarna på Stafsinge kyrkogård följer de nationella strömningarna och i stil och form på gravvårdar. Det finns ett fåtal som gravvårdar som är unika. De hantverksmässigt huggna stenvårdarna från årtiondet efter kyrkogården anlades, vilka finns i kvarteren runt kyrkan, kan dock betraktas som unika, då de just är tillverkade i ett exemplar.

Gravvården över Landtbrukaren S. Aug. Bengtsson 1839-1940, hans hustrun Albertina Sofia 1848-1886 och sonen Alfred Julius 1869-1883, är tidstypisk, men det finns ytterst få liknande kvar. Detta är den enda i sitt slag på Stafsinge kyrkogård.

Skulptören Chas Haag 1867-1933 skapade själv gravvården över sin och hans maka Sofias 1878-1969 grav. Den är unik genom sin stora grovhuggna bautasten med en liten nisch där det står en liten bronsstatyett. Sofia föddes på gården Staffens, numera hembygdsgård och byggnadsminne, och hon var textilkonstnär som bland annat skapade en slags vävstol. Hon träffade sin make Charles, Chas, i Amerika, som trots sitt engelskt klingande namn var utvandrad från Norrköping. Det finns alster av dem båda i Staffens hembygdsgård.

Tre av kyrkogårdens äldsta handhuggna gravvårdar som också har längre inskriptioner, som en sista hälsning från de sörjande. Stenen till vänster är rest över Åboen Olof Johan Olsson 1834-1875 "Sörjd och saknad af släkt och söner". Stenen till höger över hustrun Inger Svensdotter 1833-1870, "sörjd och saknad af en kär maka och 4 barn". Den liggande stenen i mitten är över Åboen Olof Bengtsson 1802-1867 sörjd och saknad av 4 barn. (2:2-3)

Den ståtliga gravvården över August, Albertina och Alfred Julius Bengtsson med inskriptionsplatta och kors av vit marmor. (6:7-9)

Skulptören Chas Haag skapade en unik gravvård till sin och hans hustrus, textilkonstnärinnan Sofia Haags, grav. (7:25-26)

Makarna hustrun Anna Greta Toresdotter 1820-1898 och Bertil Gunnarsson 18xx-1907 har en mycket ovanlig form på gravvård. (11:296)

Att kröna en kolonn med ett stenklott är ovanligt, i det närmaste unikt. (8:39-40)

Natursten med inskriptioner på flera sidor över (svärläst) Petersen 1858-1936, Ingeborg Petersen 1856-1918 och Tina Lindecrona 1949-1986. (8:13-16)

Gravvårdar formade som kolonner och pelare var relativt vanliga i slutet av 1800-talet, ofta avbrutna för att symbolisera en avbruten livsgärning. Att kröna pelaren med ett klot, så som gravvården över Anders Börjesson 1827-1893 hustrun Johanna Petronella f. Björkman 1826-1898, är dock troligen unikt.

Makarna hustrun Anna Greta Toresdotter och Bertil Gunnarsson har en unik gravvård formad som ett valmat sadeltak med inskriptioner på flera sidor. Den har troligen varit en del av en stenram som tagits bort och gör den extra märklig.

Att använda mer eller mindre obehandlade naturstenar som gravvård gör dem unika. Ett exempel är familjen Petersens gravvård där inskriptioner gjorts på olika sidor av stenen.

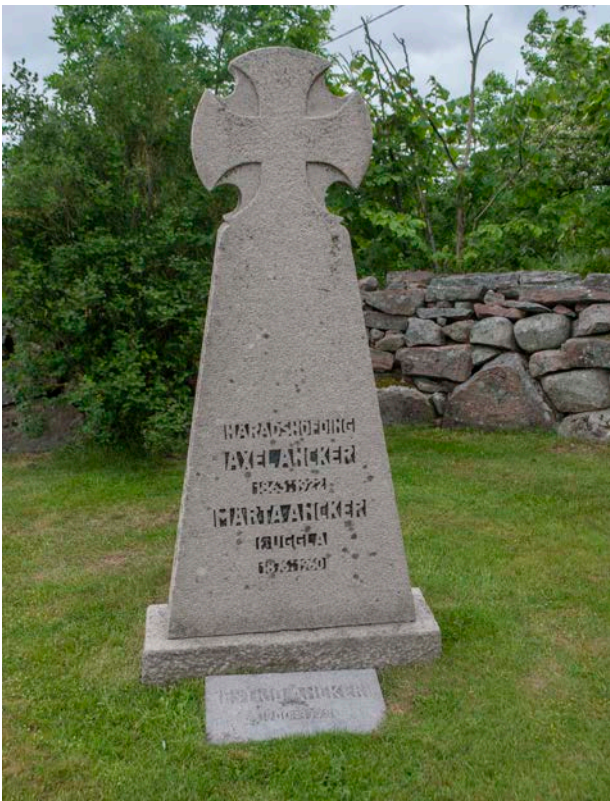
Inskriptioner

Inskriptionerna på gravvårdarna utgörs vanligtvis av namn, födelse- och dödsdatum. Ofta finns även gårdsnamn och någon typ av titel med. Vanligaste titlarna är som oftast de med lantbruksanknytning såsom lantbrukaren och hemmansägaren, torparen förekommer också. I Stafsinge finns också många åbor, troligtvis för att stora delar av socknen bestod av storgårdar. Åbon hade ärftlig besittningsrätt till annans jord, åborätt. Åbon var berättigad att stanna kvar på egendomen under den bestämda legotiden, förutsatt att han betalade det årliga avrad och höll hemmanet vid makt. Avrad var i Sverige den årliga avgift som åbon såsom brukare av jord, vatten eller skog hade att betala till jordägaren eller kronan (staten). Avraden motsvarade i viss mån senare tiders arrendeavgift och åbon senare tiders arrendator.

På gravvårdar från slutet av 1800- och början av 1900-talet dyker många andra titlar upp som berättar om i olika verksamheter i socknen. Det kan handla om olika hantverk såsom målarmästare, snickaren, smedmästaren, trädgårdsmästare och stenhuggare. På Lindhults gods fanns en stor plantskola och trädgårdsodling blev under sent 1800- och tidigt 1900-tal allt viktigare inslag i samhället. 9:173, bild 259, Trädgårdseleven Gunnar Johansson 1904-1925 Systemen Karin Alfrida 1911-1926

Närheten till kusten speglas till viss del även i titlarna på kyrkogården såsom sjökapten, skeppare och fiskare. Kring sekelskiftet 1900 dyker titlar upp som berättar om en nyare tid med fler yrken och funktioner i samhället som maskinist, stationskarl, telefonarbetaren. Prästerna begravdes på Vinbergs kyrkogård och senare på Morups, men det finns någon kantor begravd i Stafsinge. En del titlar berättar om viktiga samhällsfunktioner såsom häradshövding, kommunalordförande, tullvaktmästaren, folkskollärare och lektor.

Fodermarsken är en av de mer udda titlarna. Det är en gammal titel på person som förestod en stormans stall men kan även vara en militär titel på den som hade som uppgift att utfodra hästarna. Trotjänaren är en annan titel som idag kan verka udda, men förekommer på många kyrkogårdar runt om Halland.

I kvarter 1 finns bara två gravvårdar, båda över häradshövdingar. På bilden syns gravvården över häradshövding Axel Anker 1863-1922 och Märta Anker f. Uggle 1876-1960. (1:1)

Gravvård över ladufogden Lars Sigfrid Larsson 1889-1975, Gerda Margareta 1890-1935 samt barnmorskan Anna Larsson 1896-1983 med flera. (8:243-245)

Två höga monumentala bautastenar, troligen över far och son; Bengt Aron Olsson 1838-1911 och Trädgårdsmästaren Berger Paridon Bengtsson 1883-1910. (12:225-226)

Två generationers fiskare; fiskaren Carl L. Bengtsson 1875-1930 och hustrun Anna Josefina 1881-1962. Framför den ligger gravvården över fiskaren Oskar Bengtsson 1906-1976. (9:114)

Gravvården över ynglingarna Otto B-n 21 år Johan A-n 18 år berättar att de båda dog genom drunkning 1904. (11:205)

Kvinnor nämns oftast i relation till sin plats i familjen såsom hustrun, maken eller enkan. Det finns ytterst få exempel på kvinnliga yrkesverksamma i Stafsinge, bland annat lärarinnan, barnmorskan och rödakorssystemen. Titlar som berättar om släktskap var också vanliga såsom åbosonen, åbodottern, syskonen och hemmasonen.

Det finns enstaka exempel på längre inskriptioner i form av hälsningar, vem som sörjer eller rest gravvården över den döde och ibland även hur personen avled.

Skador

Gravvårdarna är över lag i gott skick men det förekommer viss påväxt på gravvårdarna framför allt i skuggiga lägen. Några av de äldsta gravvårdarna är vittrade med påväxt vilket gör dem svåra att läsa. Rost förekommer på en del kors och staket. Vid många familjegravar har stenramen tagits bort vilket gör gravarna mer svårlästa. Några gravvårdar har fått läggas ned på grund av att de stått instabilt och behöver bättre förankring.

Gravvården över trotjänaren Johan Pettersson 1871-1952 är nedsjunken i marken och snart dold av gräs. (12:173-174)

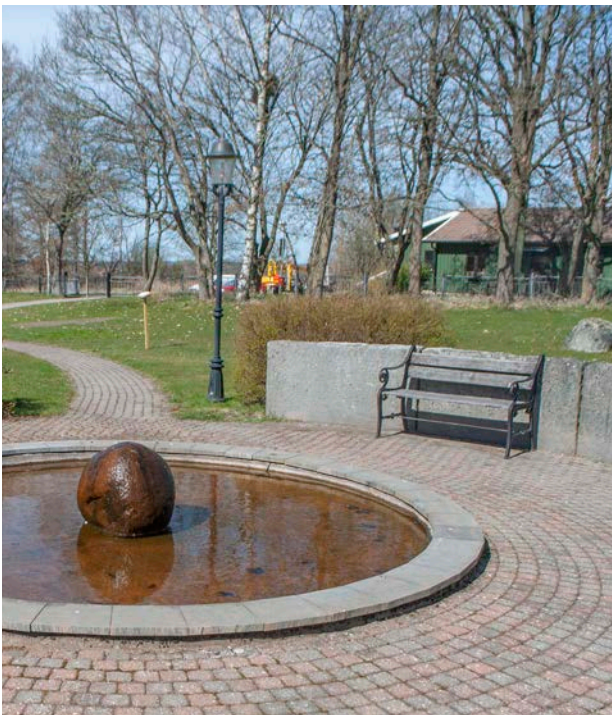
På gravvården över änkan Anna Charlotta Persson 1849-1920 står "Barnen Reste vården". Stenen är beväxt med lavar och alger. (9:256)

Övrigt

Det finns god tillgång till serviceplatser på kyrkogården. De flesta är enkla med endast en vattenkran och vattenkanna, på del 1. I del 2 finns tre serviceplatser längs mittgången samt en i öppningen mellan del 2 och 3, i änden av tvärgången. Dessa serviceplatser är större med ett mer arbetat utförande i form av små kurer av trä med pulpettak och stenlagd mark i vilka det finns soptunnor, vas- och redskapsställ.

Belysningen av kyrkogården består av gammaldags gatlyktor. Längs infartsvägen från väster in mot kyrkan finns gatlyktor av modernistisk karaktär.

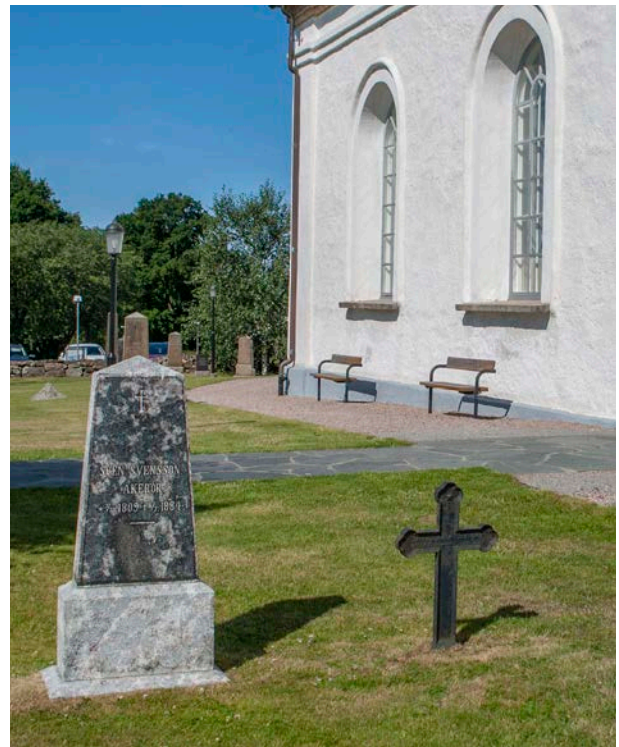
Vid infarten till kyrkan, på en öppen gräsyta vid del 1 står några picknickbänkar med bord. Det finns ett fåtal bänkar på kyrkogården, av en modern typ som förankras i marken med två stolpar. I del 1 finns två vid kyrkans vägg, i del 2 och 3 finns några längs gångarna. I minneslunden finns två traditionella parksoffor med gjutjärnsgavlar och träsis och under träden mellan kvarter 2 och 3 finns en stor grovhuggen stenbänk.

Gammaldags parkbänk och gatlykta vid minneslunden i del 3.

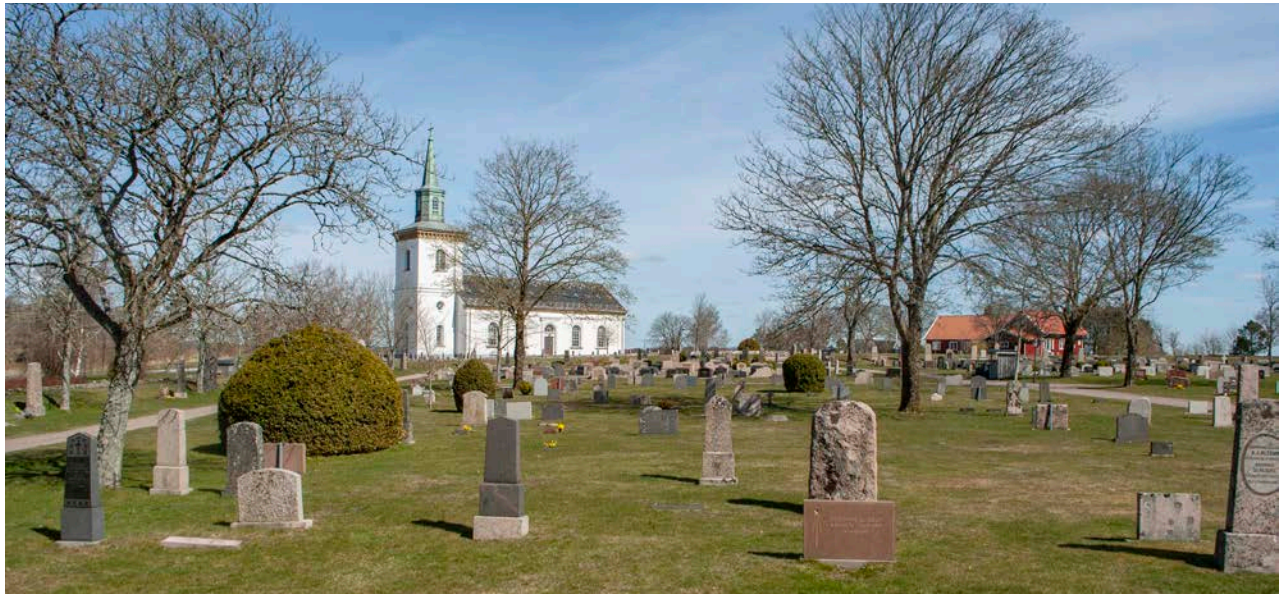
Modernistiska gatlyktor och picknickbänkar vid infarten till kyrkogården.

Denna typ av parksoffor finns på några platser ute på kyrkogården, bland annat här vid kyrkans södra vägg.

Serviceplatsen i vid mittgången, mellan del 2 och 3.

Stafsinge kyrkogårds viktigaste karaktärsdrag - Sammanfattning

Kyrkan med omgivande kyrkogård ingår i en sammanhållen äldre kyrkomiljö med relativt välbevarad äldre traditionell trähusbebyggelse i form av äldre skolhus; det nuvarande församlingshemmet, kantorsbostad, klockaregård och omgivande jordbrukslandskap med flera synliga fornlämningar. Stafsinge kyrkogård är en relativt stor sockenkyrkogård uppbyggd av tre tydliga delar eller årsringar med olika karaktär; del 1, 2 och 3;

Del 1

- Den äldsta och ursprungliga delen med den mest ålderdomliga karaktären, samtidigt som den också innehåller kyrkogårdens tydligast modernistiska del, kvarter 3, med låga enhetliga rader av stenvårdar längs rygghäckar.
- Placering runt kyrkan, tydligt avgränsad av stenmurar och trädkrans, äldre smidesgrindar. Öppna gräskvarter i något oregelbundna former, indelade av grus- och stenlagda gångar, ålderdomliga gravvårdar av varierad form, ålder och placering.
- De stora familjegravarna från socknens storgårdar.

Del 2

- Den symmetriska, konsekvent uppbyggda delen runt en korsplan, från 1890-talet som domineras av höga, påkostade men också tidstypiska gravvårdar främst från omkring 1900-1920-tal i raka rader.
- Den rektangulära formen med kvarter indelade av grusgångar kantade av alléer och trädkrans (även om dessa just nu är tämligen glesa).
- Tydliga årsringar från 1930-50-talet med sammanhängande områden av bevarade stenramsgravar.
- Inramningen av stenmurar vilka är formade som en gräsvall in mot kyrkogården, smidesgrinden mot norr.
- Fritt placerade träd inne i kvarteren vilket skapar en lummig karaktär.

Del 3

- Den moderna asymmetriska delen från senare delen av 1900-talet, asymmetriska kvarter indelade av gångar och/eller växtlighet.
- Rik växtlighet med många olika arter av träd, prydnadsbuskar som skapar rum på den stora ytan.
- Enhetlighet inom de olika kvarteren.

KULTURHISTORISK BEDÖMNING OCH BEVARANDEFÖRSLAG

Generella riktlinjer för Stafsinge kyrkogård

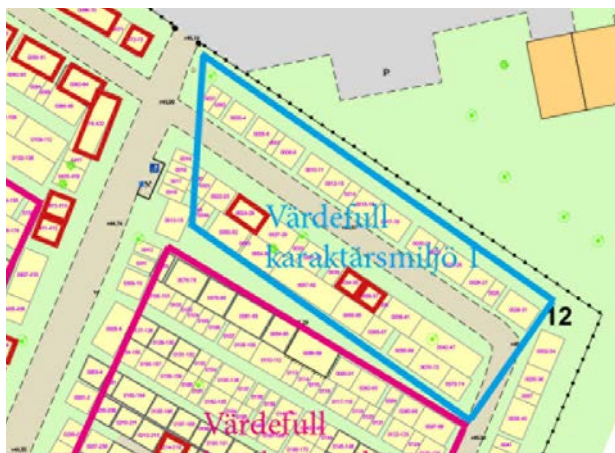
Följande karaktärsdrag och delar av kyrkogårdsmiljön har bedömts som väsentliga att bevara ur kulturhistorisk synpunkt och gäller kyrkogården som helhet:

- Planformen i de tre olika delarna skall bevaras.
- Kyrkogårdens omgärdning i form av smidesstaket, naturstensmurar och trädkrans skall bevaras.
- Smidesgrindarna samt grindstolpar, där sådana finns, skall bevaras och underhållas med traditionella metoder och material.
- Det gångsystem som finns idag skall bevaras. Igenlagda gångar kan återskapas och beläggas med grus.
- Gångar belagda med grus bör vara det även i fortsättningen. Vid behov av hårdgörande av gångar bör material väljas som är väl anpassade till den äldre karaktären i del 1 och 2. I del 3, vilken härrör från sent 1970-tal, kan modernare material väljas.
- Det bör finnas någon typ av trädkrans runt del 1, 2 samt längs norra sidan av del 3. Val av träd bör väljas med tanke på hållbarhet, lämplighet för platsen m.m.
- De äldre byggnaderna i anslutning till kyrkogården; bårhuset, församlingshemmet, kantorsbostaden och ekonomibyggnaden, bör bevaras och underhållas med traditionella material och metoder. Ändringar anpassas till byggnadernas kulturhistoriska värde och karaktär.
- De kulturhistoriskt värdefulla karaktärsdrag som finns i de olika delarna av kyrkogården bör bevaras, se tidigare avsnitt om del 1, del 2 och del 3, s 26-31.

- De stora klippta buxbombsbuskarna i del 1 och 2 bör bevaras och vårdas. De kan dock klippas ned där de skymmer gravvårdarna, om det inte skadar busken.
- Rygghäckar i kvarter 3 skall bevaras och vårdas. Vid behov kan de förnyas med nya plantor.
- Nya gravvårdar kan tillåtas i alla kvarter. Vid nytillskott av gravanordningar bör detta ske på befintliga tomma gravplatser med hänsyn till de äldre omkringliggande gravanordningarnas placering och utformning.
- För att få en långsiktig och övergripande helhetsbild kan en plan tas fram med förslag på nya gravplatser i kvarter 1 och 2 eftersom befintlig gravkarta endast innehåller ett fåtal gravplatser. De nya gravplatserna bör underordnas de äldre gravarnas och kyrkogårdens äldre karaktär.
- Nya stenramar, eller andra typer av inramningar kan tillåtas i alla kvarter i del 3.
- Andra inslag på kyrkogården i form av soffor, belysning, papperskorgar och servicestationer bör hålla hög kvalitet beträffande material och utformning, men vara neutrala och inte stjälja för stor uppmärksamhet från de gamla kulturhistoriska miljöerna. Material bör ligga nära de naturliga material som finns i trakten.

Vägen öster om den äldsta delen av kyrkogården ramar in av kyrkogårdsmuren och muren längs den före detta klockaregårdens ägor. I fonden breder det öppna jordbrukslandskapet ut sig.

De höga gravvårdarna står som en allé längs gången.

I miljön finns även en del lägre gravvårdar från 1910-20-talet.

Värdefulla karaktärsmiljöer

1. Värdefull karaktärsmiljö – "Allé" av ståtliga gravvårdar från 1910-20-talet i kvarter 10 och 12

I del 2 står stora och ståtliga gravvårdar som ramar runt kvarteren och de större gångar-na. Många av dessa gravvårdar är viktiga för kyrkogårdens karaktär och flera av vårdar-na är utpekade som kulturgravar. Då det finns ett stort antal gravvårdar av denna karaktär på kyrkogården har de gravvårdsrader som ligger längs gång mellan kvarter 8 och 12 avsatts som värdefullt karaktärsmiljö. Här av ståtliga gravvårdar från 1910-20-talen. Här finns främst höga, påkostade gravstenar över familjegravar typiska för 1910-20-talen men även sena exempel på höga smalstenar i en stil som var vanlig några årtionden tidigare. Här finns även många exempel på lägre gravvårdar, ofta i klassicerande stil, vilket också blev allt vanligare under dessa årtionden. Här vilar många lantbrukare, hemman-sägare men även skeppare och fiskare som visar socknens närhet till havet.

Riktlinjer:

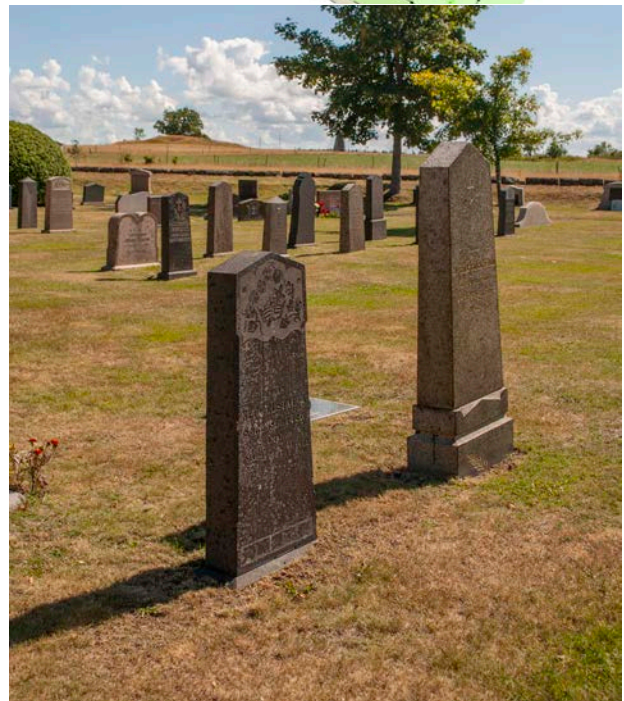
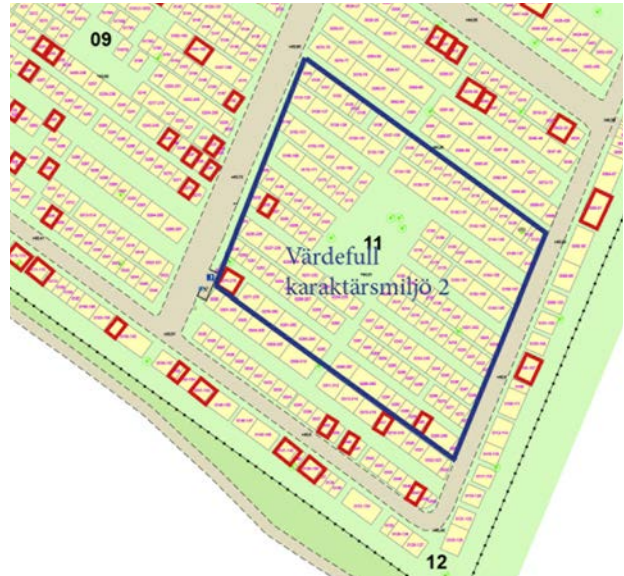
- Alla gravvårdar tillkomna före 1930 bör bevaras och återupplåtas.
- Äldre gravvårdar kan vändas och förses med ny text, så att de äldre inskriptionerna bevaras och är läsbara, om än vända bort från kyrkogården.
- Nya stenramar kan tillåtas.
- Nya planteringsram kan tillåtas.
- Nya vårdar och gravar kan anordnas i anslutning till de äldre höga gravvårdarna, exempelvis som en familjegrav. Nya gravvårdar bör vara utförda i sten. Nya stående gravvårdar bör utföras i låg höjd eller vara liggande.

2. Värdefull karaktärsmiljö – Gravvårdar från sekelskiftet 1900 i kvarter 11

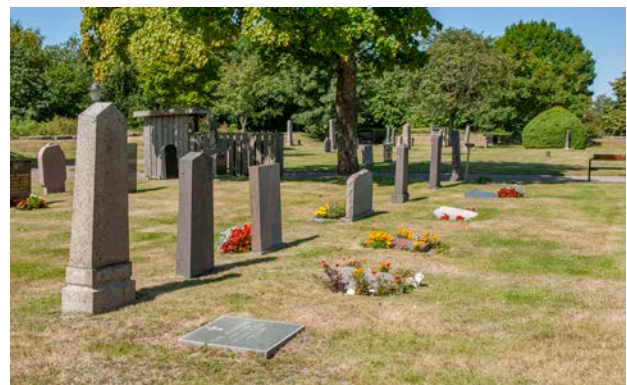
De centrala delarna av kvarter 11 karakteriseras av många äldre gravvårdar, främst smalstenar varav flera är något mindre, ca en meter och av enklare karaktär. Här vilar många lantbrukare, hemmansägare och hantverkare. De utgör en relativt sammanhållen miljö från det tidiga 1900-talet, från tiden kring det sena 1890-1910-talet. Gravvårdarna står i raka rader i dubbla rader, vända ryggen mot ryggen, mot söder eller norr.

Riktlinjer:

- Alla gravvårdar tillkomna före 1920 bör bevaras och återupplåtas.
- Äldre gravvårdar kan vändas och förses med ny text, så att de äldre inskriptionerna bevaras och är läsbara, om än vända bort från kyrkogården.
- Nya stenramar kan tillåtas.
- Nya planteringsramar kan tillåtas.
- Nya vårdar och gravar undviks utom i de rader som redan tagits i anspråk för nya gravar. Nya gravar bör då utföras i sten och placeras liggande.

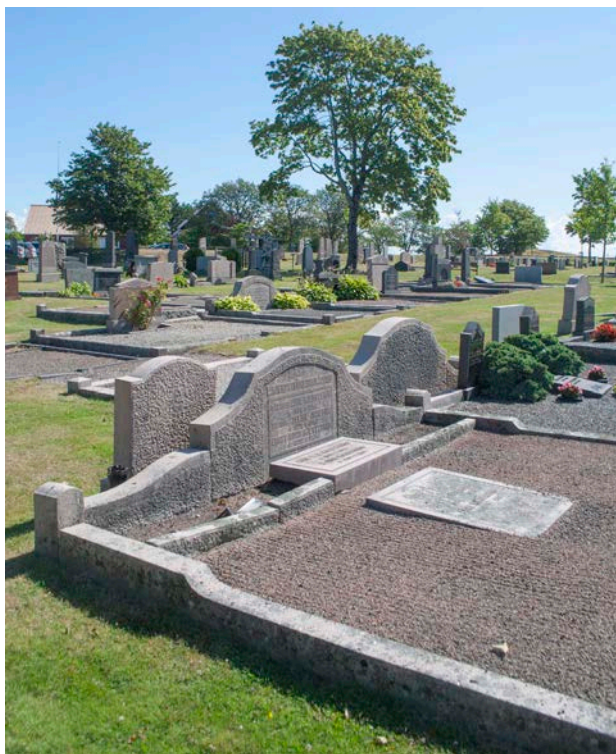
Miljön domineras av relativt låga stående smalstenar från 1900-1910-tal i raka rader.

I en rad finns moderna gravvårdar. Då de placerats liggande påverkar de inte miljöns ålderdomliga helhetskaraktär.

Ramgravarna i kvater 8 i förgrunden.

I kvarter 11 finns flera ramgravar i jugendstil där gravvård och ram utformats till en estetisk sammanhållen helhet.

3. Värdefull karaktärsmiljö - Ramgravar från 1920-50-talet

I de inre delarna av kvarter 8 och 10 finns ännu sammanhängande områden med stenramsgravar främst från 1920-50-talen. Här finns även enstaka inramningar av smidesräcke och låga klippta buxbomshäckar. Miljön utmärks av strikt enhetlighet med låga stående stenvårdar i raka rader med grusfylld stenram framför. Gravvårdarna står i dubbla rader, rygg- mot rygg, vända mot söder eller norr. Vid många av dessa gravar finns städsegröna växter såsom buxbom, thuja eller rododendron. Funkia är en annan vanlig växt. Det är idag ganska ovanligt med bevarade sammanhängande områden av detta slag ute på de halländska sockenkyrkogårdarna, då så många stenramar tagits bort. På Stafsinge kyrkogård finns ytterst få ramgravar utanför dessa områden.

Riktlinjer:

- Alla stenramar skall bevaras och kan återanvändas. Även tillhörandedekorative sidostenar, klot och urnor bevaras.
- Ramen bör vara fylld med grus.
- Nya stenramar kan med fördel anläggas i miljön.
- Planteringsram kan tillåtas.
- Befintliga städsegröna prydnadsbuskar bevaras och kan kompletteras med nya. Växtlighet bör hållas välklippt och i låg höjd.
- Gravvårdar bör vara låga stående gravvårdar i sten.
- Befintliga gravvårdar från före 1960 bevaras och återupplåts.
- Gravvårdar i form av runda liggande naturstenar bör inte placeras här.
- Nya vårdar och gravar kan placeras på tomma platser med stenram.

Riktlinjer för kulturgravar (f.d. klass 1)

Cirka 200 gravvårdar på Stafsinge kyrkogård har bedömts som kulturgravar. När gravrätten för en kulturgrav tillfallit gravrättsupplåtaren ska följande riktlinjer följas:

- Kulturgravar ska bevaras och vårdas på plats. De får inte återupplåtas eller återanvändas.
- Även alla tillhörande omgärdningar som stenramar, staket i smide och sten, kedjor mellan stenpelare och häckar skall bevaras och vårdas och underhållas med traditionella metoder. Även tillhörande dekor till ramen såsom klot och urnor bör bevaras och återanvändas.
- Skadade vårdar ska lagas. Företrädevis anlitas konservator för att upprätta program för att åtgärda skadade äldre gravanordningar.
- En plan för att stabilisera och återmontera nedlagda/instabila kulturgravar bör upprättas. Alternativ kan undersökas för att anordna vårdar i ligande ställning.
- Vid vård och underhåll av samtliga gravvårdar ska material och teknik anpassas till gravens befintliga utformning och material.
- Om man på något sätt vill ändra eller flytta en kulturgrav ska tillstånd sökas från länsstyrelsen.
- Om skäl för bevarande saknas kan dock gravvårdarna bortföras. Gränsen för vad som betraktas som kulturhistoriskt värdefullt flyttas ständigt framåt och inom ett tiotal år kan 1950–60-talens gravvårdar betraktas som spår av äldre tiders gravvårdskultur som hotas av utplåning. Det är därför önskvärt att man så långt det är möjligt bevarar alla gravvårdar på sin ursprungliga plats.
- Vid omarbetning av befintlig gravvård bör man ta särskild hänsyn till gravvårdens utformning vad gäller omgärdning, detaljer och dekor. Stenens inskription bör om möjligt bevaras t.ex. genom att stenen vänds eller att inskriptionen täcks med metallplatta med ny inskription.
- Vid förflyttning och omarbetning av en vård rekommenderas dokumentation genom fotografering. Genom fotona ska framgå stenens helhetsutseende, detaljer och text, samt vårdens placering på kyrkogården. Fotona bör sedan arkiveras då detta är av stort värde för den fortsatta samhällsforskningen och för enskilda släktforskare.
- När en befintlig gravplats ska kompletteras med nya vårdar som t.ex. placeras i en stenram, bör den nya vården anpassas till den äldre vården genom liknande material, bearbetningssätt, typsnitt och formspråk.
- Nya gravvårdar kan tillåtas i alla kvarter.

Riktlinjer för alla gravvårdar

- Om det är möjligt bör det eftersträvas att bevara och återupplåta även de gravvårdar som inte är kulturgravar. Detta gäller framför allt äldre stenar från tiden före 1950. De kan eventuellt flyttas, men gärna inom det befintliga kvarteret för att ännu visa kvarterets eller kyrkogårdsdelens årsring och historia.
- Det är bättre att lägga ned en sten, på ett ordnat och prydligt sätt, än att ta bort den och förstöra den.
- Alla befintliga stenramar och andra typer av inramningar ska bevaras. Hör de till en vård som inte är kulturgravar kan de återanvändas. Även tillhörande dekor till ramen såsom klot och urnor bör bevaras och återanvändas.
- Nya stenramar, eller annan typ av inramning, kan tillåtas i alla kvarter utom i del 3.

KÄLLOR

Tryckta källor och litteratur

Bygd att vårda! Kulturmiljöprogram för Falkenbergs kommun, Falkenbergs kommun, Hallandsläns museer/landsantikvarien 1991

En bok om Stafsinge, Kust- och bondebygd med anrik herrgårdskultur, Morup-Stafsinge hembygdsförening, Förlag Utsikten, 1992

Handbok för kulturhistorisk inventering, bevarande och återanvändning av gravanordningar, CGK, Centrala Gravvårdskommittén 2007

Kulturmiljöprogram för Falkenbergs kommun, Falkenbergs kommun, 2013

Rogberg, Mats, Hembygd Halland, Flygfotografier och vykort från 1930-talet, 2009

Arkiv

Digitalt museum, foton från Hallands konstmuseums och Vänersborgs museums samlingar

Kulturmiljö Halland, Hallands läns museer, sockenarkivet, folioarkiv, öppna arkivet, ritningsarkiv

Lantmäteriets Historiska kartor, <https://historiskakartor.lantmateriet.se/>

Riksantikvarieämbetets fornsök, <https://app.raa.se/open/fornsok/>

Riksantikvarieämbetets Kulturmiljöbild, <https://kmb.raa.se/>

Internet

www.hembygd.se, Hässlås kapell

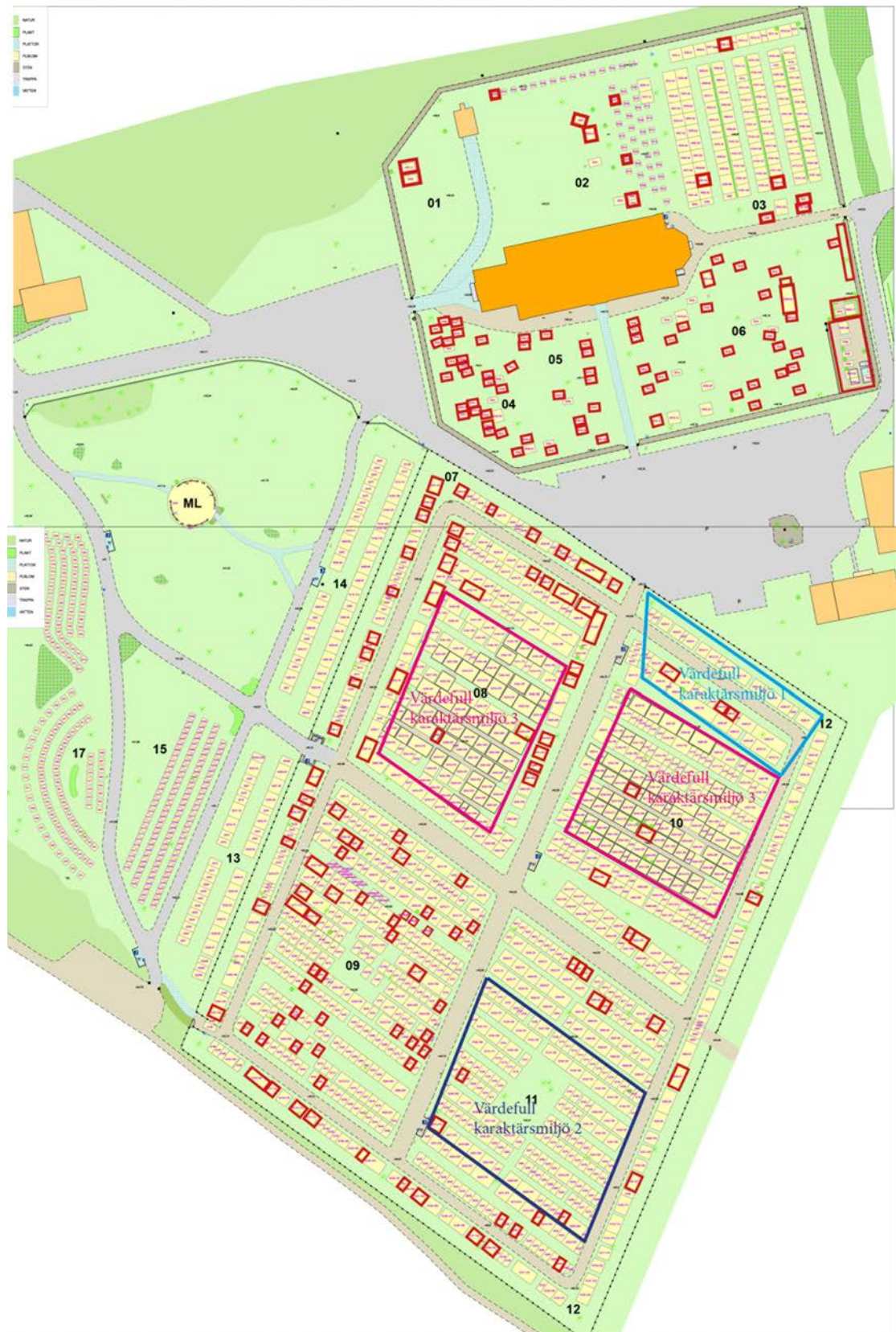
Riksantikvarieämbetets bebyggelseregister; <https://bebyggelseregistret.raa.se/bbr2/sok/search.raa>

www.svenskakyrkan.se Våra kyrkor i Stafsinge – Falkenbergs pastorat

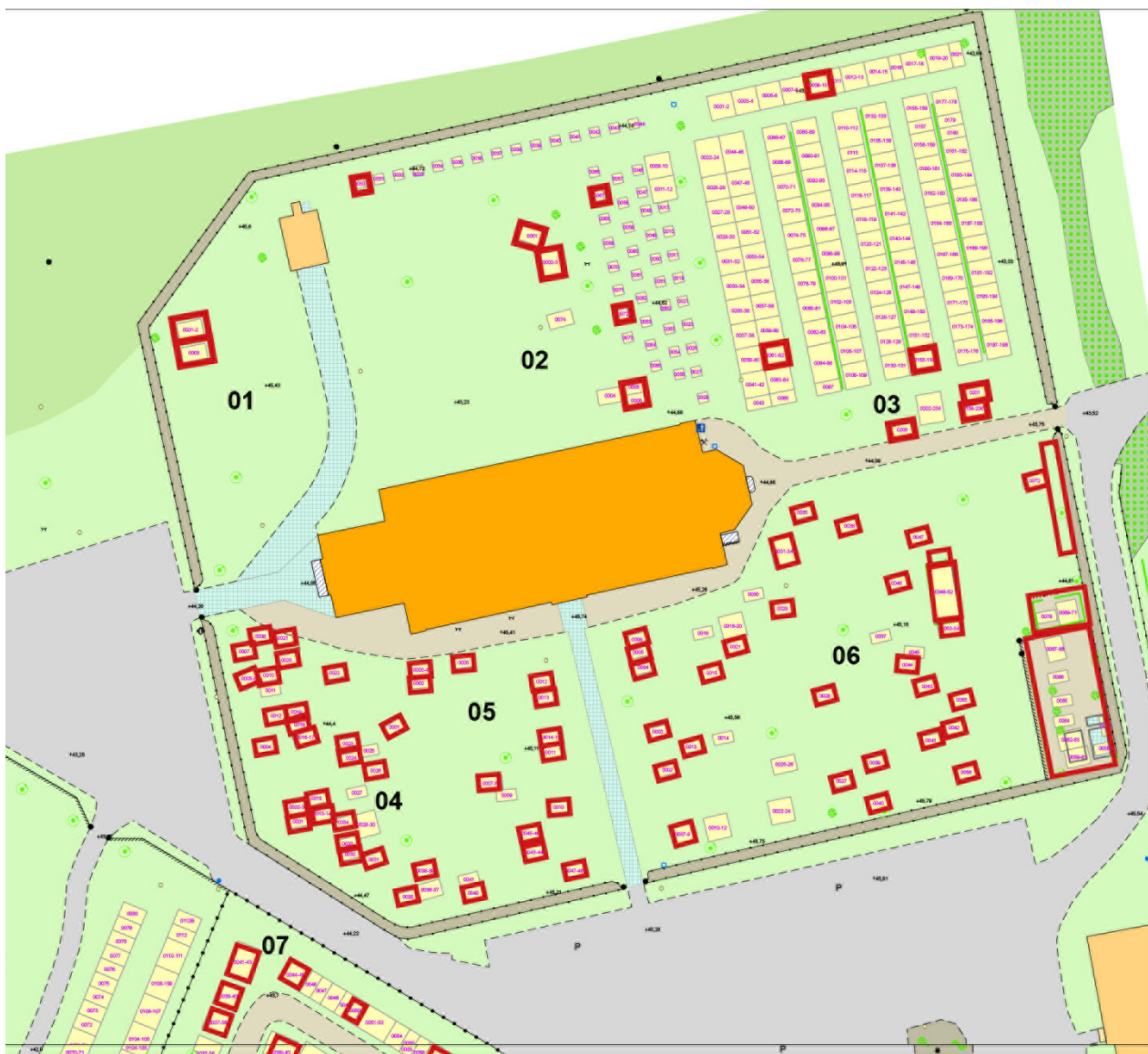
Informanter

Gunvor Karlsson, Ove Bertilsson, Monika Karlsson, Gunnar Pettersson, representanter för Morup-Stafsinge hembygdsförening, 2022-06-16

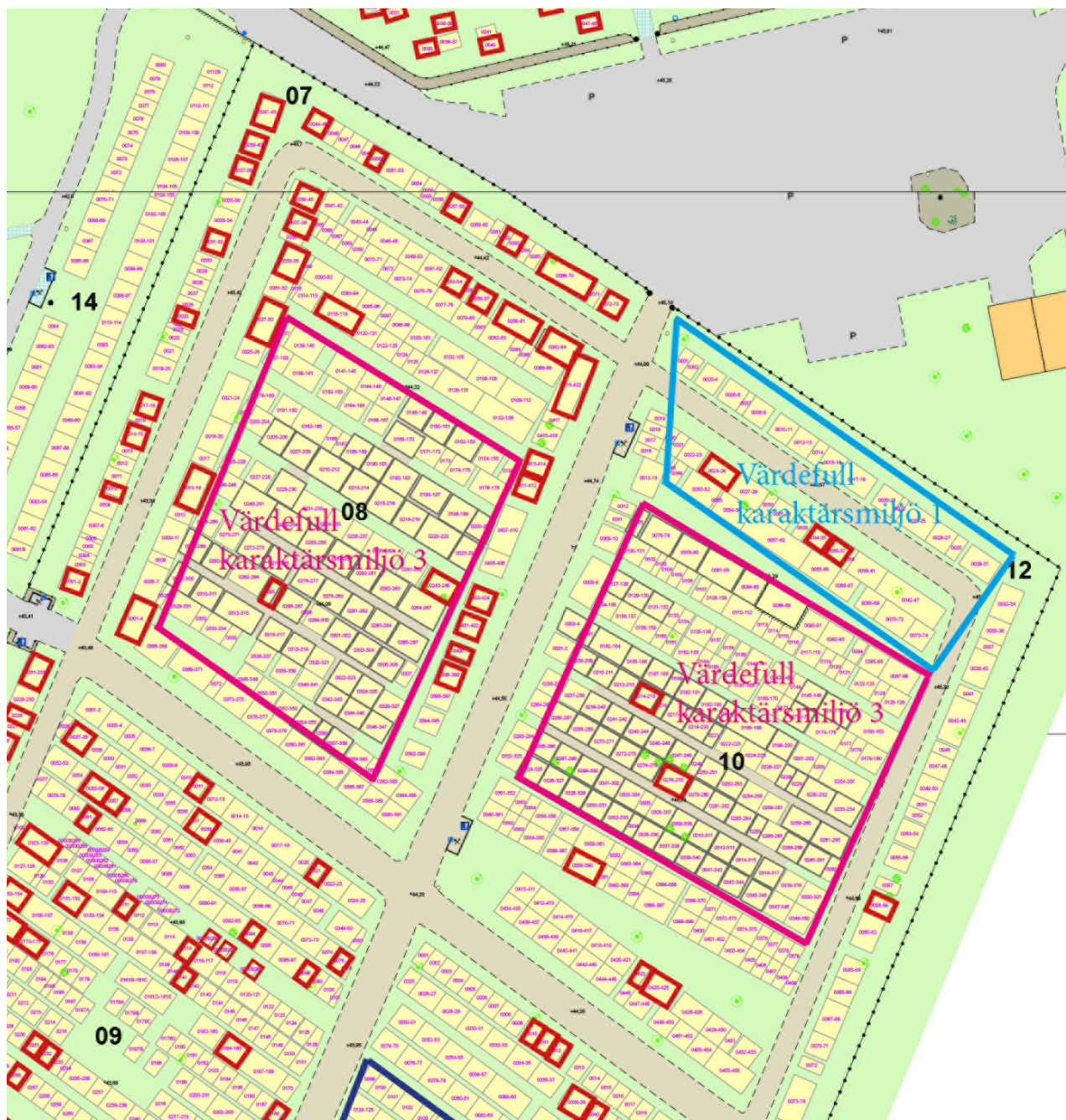
BILAGA 1. KULTURGRAVAR OCH VÄRDEFULLA KARAKTÄRSOMRÅDEN PÅ STAFSINGE KYRKOGRÅRD - KARTOR

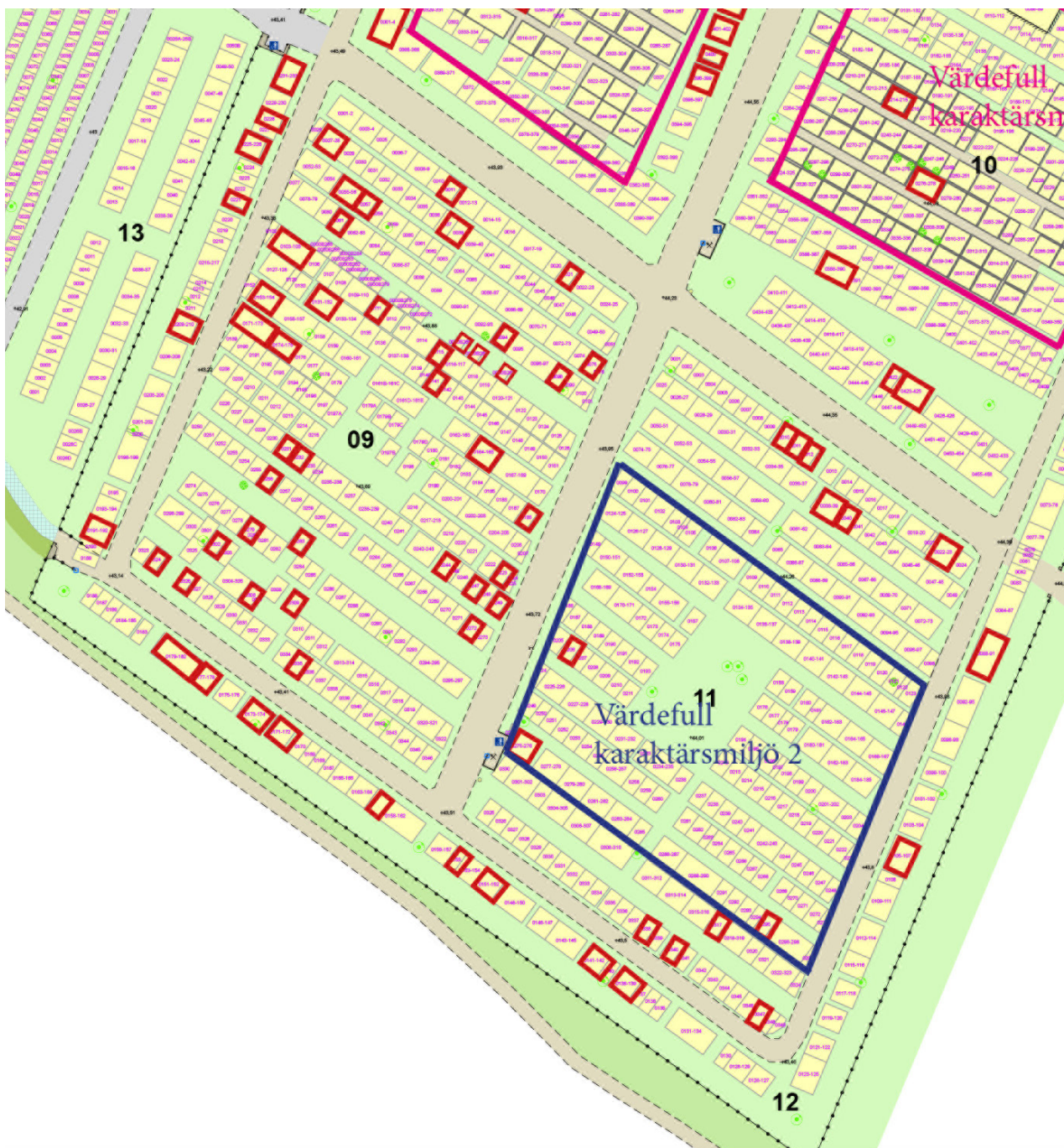
Kulturgravar och värdefulla karaktärsområden i del 1 på Stafsinge kyrkogård

Kulturgravar och värdefulla karaktärsområden i norra delen av del 2 på Stafsinge kyrkogård

Kulturgravar och värdefulla karaktärsområden i södra delen av del 2 på Stafsinge kyrkogård

BILAGA 2. KULTURGRAVAR PÅ STAFSINGE KYRKOGRÅRD - TABELL

Kvarter	Grav-nr.	Foto	Text	Värdering/Kommentar	Skada	Åtgärd
1	1-2		Häradshövding Axel Ancker 1863-1922 Märta Ancker f. Ugglå 1876-1960	Tidstypisk hög smalsten med korsform från 1920-talet i nationalromantisk stil, miljöskapande, intressant titel	Gott skick	
1	3		Häradshövding L.O. Tillner 1892-1975 Lilian Tillner f. Sandin 1900-1979	Liten enklare gravvård, intressant titel, lokalhistoriskt värde, de enda gravvårdarna i kvarteret är över häradshövdingar	Gott skick	
2	1		Ingeborg Staffansdotter 1785-1871 Ingeborg Berner f. Ohlson 1915-2005	tidstypisk från mitten av 1800-talet, hög ålder, en av de äldsta, miljöskapande	Gott skick	Fyll ev. i färg på texten
2	2-3		<i>Norra:</i> Minne efter Åboen Olof Johan Olsson 1834-1875 Sörjd och saknad af släkt och söner <i>Mitten:</i> Minne efter Åboen Olof Bengtsson 1802-1867 sörjd och saknad av 4 barn <i>Södra:</i> Minne efter hustrun Inger Svensdotter 1833-1870 sörjd och skand af en kär maka och 4 barn	tidstypisk från mitten av 1800-talet, hög ålder, en av de äldsta, intressanta titlar och inskriptioner, miljöskapande	Gott skick	
2	3		xxxxx	liten enkel gravvård, ev. hög ålder	oläslig	
2	5-6		xxxxx	ålderdomliga gravvårdsföremål, hög ålder, några av de äldsta, miljöskapande	oläsliga	
2	30		Folkskolläraren Göran Hellberg 1910-1980 Ingeborg Hellberg 1907-2001	lokalhistoriskt intressant, lärare, landstingsman, kommunalfullmäktige. Ingeborg skrev många artiklar om Falenberg i tidsningar och olika skrifter	Gott skick	

Kvarter	Grav-nr.	Foto	Text	Värdering/Kommentar	Skada	Åtgärd
2	67		Arvid Johansson 1910-1998 Elsa Johansson 1911-1987	lokalhistoriskt intresse, var kommunalpolitiker, tidstypisk gravård från sent 1900-tal	Gott skick	
2	72		Kantorn Ivan Johansson 1916-1986 Astrid Johansson 1914-2004	lokalhistoriskt intresse för sin verksamhet som kantor mm, tidstypisk, intressant titel och dekor	Gott skick	
3	9-10		Julius Johansson 1878-1970 Mathilda Johansson 1881-1961 Dagmar 1903-1971 Gunborg 1908-1979 Torsten 1916-2010	lokalhistoriskt intresse, var byggmästare och byggde bl.a. Hässlås kapell, tidstypisk, årsring	Gott skick	
3	61-62		Alvar Gustafsson 1916-1974 Makan Agda 1918-2006	lokalhistoriskt intresse, Agda var kokerska som ofta anlätades vid fester och skolkök, tidstypisk, årsring	Gott skick	
3	153 - 154		Anders Engberg 1892-2003 Makan Gerda 1898-1966	lokalhistoriskt intresse, var vid slutet av sitt liv Sveriges då äldsta person, tidstypisk, årsring	Gott skick	
3	199 - 200		f.d. Åboen Andr. Carlsson 1827-1911 Anna Larsdotter 1821-1895	Mindre variant av tidstypisk smalsten, en av de äldre på kyrkogården, intressant titel, miljöskapande	Gott skick	
3	201		XXXX	Ålderdomlig form av stenvård, en av de äldre på kyrkogården, miljöskapande	Gott skick men svårläst	Fyll ev. i text
3	205		Hustrun B.J. Hansdotter 1863-1896	Mindre variant av tidstypisk smalsten, en av de äldre på kyrkogården, miljöskapande	Gott skick, viss påväxt	

Kvarter	Grav-nr.	Foto	Text	Värdering/Kommentar	Skada	Åtgärd
4	1		Hustrun Amanda Larsson 1858-1894	Tidstypisk smalsten (del av fundament dock borttaget), en av de äldre på kyrkogården, miljöskapande	Gott skick men något svårläst	Fyll ev i text med färg
4	2-3		Minne över makarna hustrun Lovisa K. Karlsson 1823-1894 Bengt Svensson 1834-1909	Tidstypisk smalsten (del av fundament dock borttaget), en av de äldre på kyrkogården, miljöskapande	Gott skick	
4	4		Ida Olsson 1889-1894	liten enklare grav över ett barn, en av de äldre på kyrkogården	Gott skick	
4	5-6		Syskonen K.L.G.S. 1895 A.E.G.D. 1896	liten enklare grav över två barn, en av de äldre på kyrkogården	Gott skick	
4	7		Minne över hemmasonen Otto Persson 1872-1895	liten enklare grav över en ung man, intressant titel, en av de äldre på kyrkogården	Gott skick	
4	8		J. A. Bengtsson 1807-1894	Tidstypisk smalsten (del av fundament dock borttaget), en av de äldre på kyrkogården, miljöskapande	Gott skick	
4	10		Johs Nilson 1829-1895	Tidstypisk smalsten, en av de äldre på kyrkogården, miljöskapande	Gott skick	

Kvarter	Grav-nr.	Foto	Text	Värdering/Kommentar	Skada	Åtgärd
4	12		Åbon Anders Bengtsson 1837-1894	Tidstypisk smalsten, en av de äldre på kyrkogården, miljöskapande	Gott skick	
4	13-14		Åbon J.A. Pettersson 1860-1893 hustrun Anna Lovisa 1832-1946	Tidstypisk smalsten (del av fundament dock borttaget), en av de äldre på kyrkogården, miljöskapande	Gott skick	
4	15		Förra Åbon S.P. Bengtsson 1824-1893	Tidstypisk smalsten (del av fundament dock borttaget), en av de äldre på kyrkogården, miljöskapande	Gott skick	
4	16-17		Åbon C.P. Petersson 1844-1894 hustrun Johanna Severina 1847-1928	Tidstypisk smalsten, en av de äldre på kyrkogården, miljöskapande	Gott skick	
4	18		Förra Åbon S.O. Olsson 1837-1894	Tidstypisk smalsten, en av de äldre på kyrkogården, miljöskapande	Gott skick	
4	19		Adolf Johansson 1875-1894	Tidstypisk smalsten, en av de äldre på kyrkogården, miljöskapande	Gott skick	

Kvarter	Grav-nr.	Foto	Text	Värdering/Kommentar	Skada	Åtgärd
4	20		A.J. Johansson 1873-1894	Tidstypisk smalsten, en av de äldre på kyrkogården, miljöskapande	Gott skick	
4	21		Hustrun Inger J. Eliasdöter 1834-1896	Tidstypisk smalsten, en av de äldre på kyrkogården, miljöskapande	Gott skick	
4	22		Minne åt Anett Mari Svensson 1871-1893	Tidstypisk smalsten, en av de äldre på kyrkogården, miljöskapande	Gott skick	
4	23		Före åbon P.G.Andreasson 1808-1892	Tidstypisk smalsten, en av de äldre på kyrkogården, miljöskapande	Gott skick	
4	24		J.A.B.S. 1862-xxxx	Ålderdomlig gravvård, troligen en av de äldre på kyrkogården	Svårläst, nedlagd och nedsjunken i gräset	Rengör, fyll ev. i text, undersök om det är en gravvårdstyp som ska vara stående eller liggande
4	26		hustrun Anna Persdotter 1827-1892	Tidstypisk smalsten, en av de äldre på kyrkogården, miljöskapande	Gott skick	
4	31		Hustrun Johanna Beata Svensdotter 1840-1892	Exempel på liten, enkel liggande gravvård av hög ålder	Svårläst	Fyll i text med färg

Kvarter	Grav-nr.	Foto	Text	Värdering/Kommentar	Skada	Åtgärd
4	32		Åbon B.O. Persson 1840-1893	Tidstypisk smalsten (del av fundament dock borttaget), en av de äldre på kyrkogården, miljöskapande	Gott skick	
4	33		Förra Åbon E. Johan Olsson 1820-1893	Tidstypisk smalsten (del av fundament dock borttaget), en av de äldre på kyrkogården, miljöskapande	Gott skick	
4	34		Hustrun A.L. Andersdotter 1823-1893	Ovanlig exempel på enkla gravvård, en av de äldre på kyrkogården, miljöskapande	Gott skick	
4	35		Anna Johanna Esping 1831-1891	Gjutjärns kors, en av de äldre på kyrkogården, miljöskapande	Gott skick	
4	38 - 39		Gustaf Jönsson 1823-1904 hustrun Kerstin 1811-1890	Typisk bautasten från tiden kring sekelskiftet 1900, miljöskapande	Gott skick	
4	40		Bengt Olsson 1817-1889	Gjutjärns kors, en av de äldre på kyrkogården, miljöskapande	Gott skick	

Kvarter	Grav-nr.	Foto	Text	Värdering/Kommentar	Skada	Åtgärd
4	43-44		Karl Johan Johansson 1844-1887 Hustrun Anna Christina 1848-1930	Tidstypisk gravvård i klas- sistisk stil, från 1910-40- tal, miljöskapande	Gott skick	
4	45-46		Beata Chrestina Larsson 1823-1887	Gjutjärnskors, en av de äldre på kyrkogården, miljöskapande	Gott skick, mindre rostiangrepp och påväxt	
4	47-48		J.P. Berggren 1814-1886 Hus- trun Johanna Katarina 1826- 1910 Johansson Anne-Marie 1925-2010 Åke 1926-2014	Tidstypisk gravvård , troligen från 1910-talet, miljöskapande	Gott skick	
5	1		Åbon P.A. Andersson 1823-1892	Tidstypisk smalsten, en av de äldre på kyrkogården, miljöskapande	Gott skick	
5	2		xxxx	Ålderdomlig tp av sten- vård, troligen en av de äldre	Djupt nedgrävd	Undersök om hela gravvården finns kvar under mark
5	3-4		P.A. Olson 1822-1891 och hans maka Johanna 1822-1897	Tidstypisk obelisk men en av få på Stafsinge, en av de äldre på kyrkogården, miljöskapande	Gott skick	
5	5		Hustrun Beata Gust. Bengtsson 1848-1888	Tidstypisk smalsten, en av de äldre på kyrkogården, miljöskapande	Gott skick, något svårläst	

Kvarter	Grav-nr.	Foto	Text	Värdering/Kommentar	Skada	Åtgärd
5	7-8		Åboen Nils August Olsson 1840-1889 Hustrun Johanna Katarina 1837-1915	Tidstypisk smalsten, en av de äldre på kyrkogården, miljöskapande	Gott skick	
5	10		Åbon K. Magnusson 1817-1880	Tidstypisk smalsten (del av fundament borttaget), en av de äldsta på kyrkogården, miljöskapande	Sprickor i livstenen	
5	11		Hemmansägaren Bertil Svensson 1830-1886	Tidstypisk smalsten, en av de äldre på kyrkogården, miljöskapande	Gott skick	
5	12		Josefina Augusta Bengtsson 1855-1887	Gjutjärnskors, en av de äldre på kyrkogården, miljöskapande	Påbörjan till rost	Åtgärda på sikt
5	13		Bengt Sörensson 1809-1887	Gjutjärnskors, en av de äldre på kyrkogården, miljöskapande	Påbörjan till påväxt och rost	Åtgärda på sikt
5	14-15		Minne över Sven Nilsson 1838-1886 Hustrun Johanna Katarina 1841-1927	Tidstypisk smalsten från 1920-talet, fint arbetad dekor, miljöskapande	Gott skick	

Kvarter	Grav-nr.	Foto	Text	Värdering/Kommentar	Skada	Åtgärd
6	2		xxxxx	Ålderdomlig gravvård, troligen en av de äldsta på kyrkogården, miljöskapande	Gott skick, men svårläst	Fyll ev i text
6	3		Hemmansägaren S.P. Olsson 1829-1884	Tidstypisk smalsten (del av fundament borttaget), en av de äldsta på kyrkogården, miljöskapande	Gott skick	
6	4		xxxxx	Ålderdomlig gravvård, troligen en av de äldsta på kyrkogården, miljöskapande, kors i relief men ingen synlig text	Gott skick	
6	5		Sven Svensson 1809-1884	Tidstypisk smalsten i ovanlig stenart, en av de äldsta på kyrkogården, miljöskapande	Gott skick	
6	6		Johan A. Persson 1861-188x	Gjutjärnskors, en av de äldre på kyrkogården, miljöskapande	Påbörjan till rost	Åtgärda på sikt
6	7-9		Landtbrukaren S. Aug. Bengtsson 1839-1940 Hustrun Albertina Sofia 1848-1886 Sonen Alfred Julisu 1869-1883	Påkostad och exklusiv, tidstypisk men den enda liknande på Stafsinge, en av de äldsta, miljöskapande, lokalhistoriskt intresse - Bengtesgård är gården som Nils Nilsson gick til kungs för att få ägorätt, gården borta men är numera naturreservat	Gott skick	
6	13		Lantbrukaren Sven P. Andersson 1834-1884	Exempel på äldre liten, enkel vård, trol senare än 1884	Gott skick	

Kvarter	Grav-nr.	Foto	Text	Värdering/Kommentar	Skada	Åtgärd
6	15		xxxx	Ålderdomlig gravvård, troligen en av de äldsta på kyrkogården, miljöskapande	Gott skick, men svårläst	Fyll ev i text
6	21		Åbon Karl Ivarsson 1820-1882	Tidstypisk smalsten i ovanlig stenart, en av de äldsta på kyrkogården, miljöskapande	Gott skick, men lutar något	
6	27		John Gustafsson 1834-1879	Gjutjärnskors, en av de äldre på kyrkogården, miljöskapande	Påbörjan till rost	Åtgärda på sikt
6	28		Johanna Augusta Börjesdotter 1863-1881	Gjutjärnskors, en av de äldre på kyrkogården, miljöskapande	Påbörjan till rost	Åtgärda på sikt
6	29		Lars Malkom Magnusson 1858-1881	Gjutjärnskors, en av de äldre på kyrkogården, miljöskapande	Påbörjan till rost	Åtgärda på sikt
6	31-34		Stenen: Hemmansägaren Nils Johan Larsson 1826-1885 Sofia L. F. Börjesson 1844-1922 Kors: Johannes Larsson 1876-1887/ Lars Birger Larsson 1880-1881	Några av de äldsta på kyrkogården, gjutjärnskors, barnaen dog i scharlakansfeber	Påbörjan till rost	Åtgärda på sikt
6	35		xxxx	Ålderdomlig gravvård, troligen en av de äldsta på kyrkogården, miljöskapande	Gott skick, men svårläst	Fyll ev i text

Kvarter	Grav-nr.	Foto	Text	Värdering/Kommentar	Skada	Åtgärd
6	36		Potentia Jakobsdotter 1853-1879	Gjutjärns kors, en av de äldre på kyrkogården, miljöskapande	Påbörjan till rost	Åtgärda på sikt
6	39		Åbon G. Johansson 1823-1880	Tidstypisk smalsten (del av fundament borttaget), en av de äldsta på kyrkogården, miljöskapande	Gott skick	
6	40		Åbon Jöns Jönsson Hustrun Anna Beata Antonsdotter 1818-1878	Tidstypisk smalsten (del av fundament borttaget), en av de äldsta på kyrkogården, miljöskapande	Vittrad, något svårläst	Fyll ev i text med färg
6	41		Oleana Johanna Bengtsdotter 1818-1878	Tidstypisk smalsten (del av fundament borttaget), en av de äldsta på kyrkogården, miljöskapande	Vittrad, något svårläst	Fyll ev i text med färg
6	42		xxxx	Ålderdomlig gravvård, troligen en av de äldsta på kyrkogården, miljöskapande	Gott skick, men svårläst	Fyll ev i text
6	43		Åboen Börje Johansson 1828-1878	Ålderdomlig gravvård, troligen en av de äldsta på kyrkogården, miljöskapande	Gott skick	

Kvarter	Grav-nr.	Foto	Text	Värdering/Kommentar	Skada	Åtgärd
6	44		Johanna Christ. Petersdotter 1865-188x	Gjutjärnskors, en av de äldre på kyrkogården, miljöskapande	Gott skick	
6	46		Axel Edvard 1871-1878	Exempel på liten, enkel, äldre barngrav	Något nedsjunken i gräset	lyft upp, fyll på med grus under för att stenen ska ligga i marknivå
6	47		xxxx	Ålderdomlig gravvård, troligen en av de äldsta på kyrkogården, miljöskapande	Gott skick, men svårläst	Fyll ev i text
6	48		xxxx	Ålderdomlig gravvård, troligen en av de äldsta på kyrkogården, miljöskapande	Gott skick, men svårläst	Fyll ev i text
6	48-52		Liten marmor: Evn Ohlsson 1893-1876 hans maka Anna Joh. Jonsd.r.1826-1911 Norr gravvården: Julius Ohlson 1856-1937 makan Mathilda f. Erlandsson 1878-1965	Stor unik familjegrav med inramning av buxbom, lokalhistoriskt värde - storgård, Lis gård, några gravvårdar av hög ålder	Gott skick	
6	53-54		Minne öfver Majoren xxxx	Ålderdomlig gravvård, troligen en av de äldsta på kyrkogården, miljöskapande	Gott skick, men svårläst, delvis dold av häck	Fyll ev i text, klipp häcken
6	55		xxxx	Ålderdomlig gravvård, troligen en av de äldsta på kyrkogården, miljöskapande	Gott skick, men svårläst	Fyll ev i text
6	56		Severina Andersdotter 1875-1879	Gjutjärnskors, en av de äldre på kyrkogården, miljöskapande	Gott skick	

Kvarter	Grav-nr.	Foto	Text	Värdering/Kommentar	Skada	Åtgärd
6	57-68			Stor unik familjegrav med inramning av buxbom, lokalhistoriskt värde - storgård, Liliehök på Lindhults gods, några gravvårdar av hög ålder	Gott skick	
6	69-71 76			Stor unik familjegrav med inramning av buxbom, lokalhistoriskt värde - storgård, Liliehök på Lindhults gods, några gravvårdar av hög ålder	Gott skick	
6	72		Hustrun Johanna Andersdotter 1808-1875	Ålderdomlig gravvård, en av de äldsta på kyrkogården, miljöskapande	Gott skick	
6	v i d mur		xxxxx	Sju ålderdomliga gravvårdar, troligen en av de äldsta på kyrkogården, miljöskapande	Gott skick, men svårlästa	Fyll ev i text
7	1		Lantbrukaren Carl J. Olson 1845-1923 hans maka Neta Olsson f. Nilsson 1840-1909	Hög påkostad smalsten i kvarter med många liknande, tillhör årsring från tidigt 1900-tal, miljöskapande	Gott skick men nltar något	
7	10		Åbon Nils Johan Johansson 1865-1908 Älskad: saknad hustrun Josefina Bernhardina Johansson 1866-1915	Hög påkostad smalsten i kvarter med många liknande, tillhör årsring från tidigt 1900-tal, miljöskapande	Gott skick, viss påväxt	
7	14-15		N.A. Pettersson 1931-1906 Ingrid Larsdotter 1838-1898	Hög påkostad smalsten i kvarter med många liknande, tillhör årsring från sent 1800-tal, en av de äldsta i denna del från 1896, miljöskapande	Gott skick	

Kvarter	Grav-nr.	Foto	Text	Värdering/Kommentar	Skada	Åtgärd
7	17-18		Åboen Bengt Olsson 1827-1908 Hustrun Helena Kristina Andersdotter 1822-1906	Hög påkostad smalsten i kvarter med många liknande, tillhör årsring från tidigt 1900-tal, miljöskapande	Gott skick, viss påväxt	
7	25		Skulptören Chas Haag 1867-1933 hans maka Sofia 1878-1969	Unik gravvård, miljöskapande, skulpturen skapad av Haag, lokalhist. intresse- Sofia född på Staffens numera hembygdsgård och byggnadsminne, de träffades i Amerika, Sofia var textilkonstnär	Gott skick	
7	31-32		Landtbrukare Nils Joh. Larsson 1837-1904 hans maka Eleonora Larsson 1840-1931	Hög bautasten med många stora påkostade gravvårdar, tillhör årsring från tidigt 1900-tal, miljöskapande	Gott skick, viss påväxt	
7	37-38		Landtbrukaren Erik J. Andersson 1827-1902 hans maka Hedvig f. Dahlqvist 1831-1909	Hög bautasten med många stora påkostade gravvårdar, tillhör årsring från tidigt 1900-tal, miljöskapande	Gott skick, viss påväxt	
7	39-40		Gustav Sev. Olsson 1835-1901 hans hustru Anna Kristina Olsson 1838-1907	Hög påkostad smalsten i kvarter med många liknande, tillhör årsring från tidigt 1900-tal, miljöskapande	Gott skick	
7	41-43		Carl L. Nilsson 1878-1971 Sofia Nilsson 1880-1966 Nils Nilsson 1904-1935	Lokalhist. intresse, Carl var aktiv på många sätt i socknen, överlevande barn till 6: 31-34 Nils Johan och Sofia vars övriga barn dog i scharlakansfeber, tidstypisk gravvård	Gott skick	

Kvarter	Grav-nr.	Foto	Text	Värdering/Kommentar	Skada	Åtgärd
7	44-45		Åboen Anders Sev. Karlsson 1849-1906 hustrun Neta Charlotta 1850-1924	Hög påkostad smalsten i kvarter med många liknande, tillhör årsring från tidigt 1900-tal, miljöskapande	Gott skick	
7	50		Åbon Olof Martin Andersson 1833-1907 hustrun Neta Håkansdotter 1836-1905	Hög påkostad smalsten i kvarter med många liknande, tillhör årsring från tidigt 1900-tal, miljöskapande	Gott skick, viss påväxt	Rengör
7	57-58		Hustrun Davida Charlotta Nilsson 1870-1909	Hög bautasten med många stora påkostade gravvårdar, tillhör årsring från tidigt 1900-tal, miljöskapande	Gott skick	
7	62-63		Bengt Andersson 1829-1815 (bör vara 1915?) hustrun Johanna Kristina Johansdotter 1832-1911	Hög påkostad smalsten i kvarter med många liknande, tillhör årsring från tidigt 1900-tal, miljöskapande	Gott skick, viss påväxt	Rengör
7	66-70		<i>Låg:</i> Johan Alfred Bengtsson familjegrav J.A 1865-1934 Gerda Charlotta 1877-1957 liggande: Våra kära små Gertrud 6 må Anna 3 år 1912 Glädje der ni var saknad när ni nu är borta <i>Mitten:</i> f.d. Hemmensegaren Bengt Johansson 1835-1914 <i>höger:</i> hustrun Inger Kristina Johansson 1885-1910	Stor familjegrav med tre påkostade gravvårdar i kvarter med många liknande, tillhör årsring från tidigt 1900-tal, miljöskapande	Gott skick	
7	72-73		Makarna Anders Joh. Svensson 1838-1908 Anna Oli. Svensson 1851-1906	Hög påkostad smalsten i kvarter med många liknande, tillhör årsring från tidigt 1900-tal, miljöskapande	Gott skick, viss påväxt	Rengör

Kvarter	Grav-nr.	Foto	Text	Värdering/Kommentar	Skada	Åtgärd
8	1-4		f.d. Kommunalordf. J. A. Gustafsson 1859-1940 Olivia Charlotta 1879-1933 Tullvaktmästaren C. W. Hansson 1888-1918 Anna Hansson 1891-1983	Hög bautasten i kvarter med många stora påkostade gravvårdar, tillhör årsring från tidigt 1900-tal, miljöskapande, lokal-hist. intresse, titlar	Gott skick	
8	13-16		Emil Fredrik Petersen 1858-1936 Ingeborg P. 1866-1915 Anna Katrina Claesdotter Lindecrona 1949-1986	Unik gravvård	Påväxt, delar av texten svårläst	füll i med svart färg
8	27-30		J. Malkom Bengtsson 1869-197 Hustrun Sofia 1872-1956 familjegrav <i>liggande t.h.</i> : Thyra 1904 Martin 1905-1906 <i>liggande t.v.</i> : Emma Bengtsson 1872-1912	Hög monumental sten med många stora påkostade gravvårdar, tillhör årsring från tidigt 1900-tal, miljöskapande	Gott skick	
8	33-35		f.d. hemäg. Sven Joh. Persson 18xx-1912 hustrun Johanna Maria 18xx-1939 <i>liggande</i> : lärarinnan Hilda Svensson 1878-1972	Hög bautasten i kvarter med många stora påkostade gravvårdar, tillhör årsring från tidigt 1900-tal, miljöskapande, en av få med kvinnlig yrkestitel	Gott skick, riklig påväxt	rengör
8	37-38		Landtbrukaren Bengt Johan Svensson 1837-1909 hustrun Anna Kristina 1840-1924 Minde rest af tacksamma barn	Hög bautasten i kvarter med många stora påkostade gravvårdar, tillhör årsring från tidigt 1900-tal, miljöskapande, intressant inskription	Gott skick, riklig påväxt	rengör
8	39-40		Anders Börjesson 1827-1893 hustrun Johanna Petronella f. Björkman 1826-1898	Unik gravvård i kolonnform, i kvarter med många stora påkostade gravvårdar, tillhör årsring, en av de äldsta i kvarteret från 1898, miljöskapande	Gott skick, viss påväxt	

Kvarter	Grav-nr.	Foto	Text	Värdering/Kommentar	Skada	Åtgärd
8	53-54		Åboen Gustaf Johansson 1866-1910 hustrun Olivia Sofia 1864-1949	Hög smalsten i kvarter med många stora påkostade gravvårdar, tillhör årsring från tidigt 1900-tal, miljöskapande	Gott skick	
8	56-57		Hemmansägaren Sven August Andersson 1839 1910 samt hans hustru Anna Christina 1840-1912	Hög bautasten i kvarter med många stora påkostade gravvårdar, tillhör årsring från tidigt 1900-tal, miljöskapande	Gott skick	rengör
8	58-61		enkan Sara Kristina Persdotter 1826-1911	Hög smalsten i kvarter med många stora påkostade gravvårdar, tillhör årsring från tidigt 1900-tal, samt liten marmurvård, miljöskapande	Gott skick	
8	62-64		Sven Carlssons familjegrav liggande: Sven C. 1873-1921 hustrun Alma 1880-1968 dottern Svenborg 1918-1920 marmor: Anna Ingrid 1905-1908 Älskad saknad	Stor familjegrav med tillhörande stenram. tidstypisk 1920-tal, samt mbarngrav i marmor, miljöskapande	Gott skick,	füll i text med svart färg på marmorvården
8	116 - 119		Folkskolläraren Joh Fridholm 1845-1928 hustrun Augusta 1851-1923 dottern Julia 1882-1964	Miljöskapande, tidstypiskt högt stenkors från 1920-talet, intressant trel	Gott skick	
8	243 - 245		Ladufogden Lars Sigfrid Larsson 1889-1975 Gerda Margareta 1890-1935 Barnmorskan Anna Larsson 1896-1983 Lars Tore 1931-1948 Knut 1933-1996	Tidstypisk gravvård, intressanta titlar, en av få kvinnliga yrkestitlar	Gott skick	

Kvarter	Grav-nr.	Foto	Text	Värdering/Kommentar	Skada	Åtgärd
8	295		Sjökapten Anton Pettersson 1852-1939	Tidstypisk gravvård med bevarad ram, intressant titel med anknytning till havet. Lokalhistoriskt värde: skepparen skänkte votivskeppet till kyrkan		
8	398 - 399		Lantbrukaren Joh. Elis Johansson 1845-1926 hustru Charlotta 1855-1939	Hög stor stenvård, tidstypisk för 1910-20-tal i kvarter med många stora påkostade gravvårdar, miljöskapande	Gott skick	
8	400		Kamreraren O. Johansson 1882-1918 systern Jenny Charlotta 1887-1926	Hög stor stenvård, tidstypisk för 1910-20-tal i kvarter med många stora påkostade gravvårdar, miljöskapande, intressant titel	Gott skick	
8	401 - 402		Lantbrukaren Joh. Aug. Nilsson 1843-1921 hustrun Anna Beata 1839-1917	Hög stor stenvård, tidstypisk för 1910-20-tal i kvarter med många stora påkostade gravvårdar, miljöskapande	Gott skick	
8	403 - 404		Hemmansägaren Olof Johansson 1839-1917 hustrun Anna Johanna 1844-1940	Hög stor stenvård, tidstypisk för 1910-20-tal i kvarter med många stora påkostade gravvårdar, miljöskapande	Gott skick	
8	411 - 412		Stenhuggaren Anders Andersson 1875-1951 hustru Hilma Sofia 184-1912 sonen Johan 1903-1921	Tidstypisk gravvård från 1940-50-talen, intressant titel	Gott skick	
8	413 - 414		Enkan Johanna Severina Andersdotter 1838-1906 samt dottern Karolina Sofia Svensdotter 1869-1908	Hög smalsten, tidstypisk för tiden kring 1900, i kvarter med många stora påkostade gravvårdar, miljöskapande	Gott skick	

Kvarter	Grav-nr.	Foto	Text	Värdering/Kommentar	Skada	Åtgärd
8	418 - 422		<i>vänster:</i> hustrun Augusta Severina Svensson 1861-1897 dottern Gerda Viktoria 1894-1897 Karl Nilsson 1891-1981 <i>mitten:</i> hustrun Manda Sofia Svensson 1871-1909 dottern Kerstin Maria 1909-1910 sonen Nils Emil 1909-1910 Ivar Rudolf 1906-1970 <i>höger:</i> Lantbrukaren Nils Aug. Svensson 1859-1945 Dottern Rödakorssystemen Märta 1907-1940	Stor familjegrav med tre gravvårdar varav två höga smalstenar, tidstypiska för tiden kring 1900, i kvarter med många stora påkostade gravvårdar, miljöskapande en låg tidstypisk gravvård från 1940-talet med en av få kvinnliga yrkestitlar	Gott skick	
9	11		Helga Elisabeth Svensson 1913-1937	Tidstypisk, enklare och liten vård från 1930-talet, miljöskapande i årsring från 1930-40-talet	Gott skick	
9	21		F.d. stationskarlen Johan L. Bång 1858-1941 hustrun Emma Gustava 1862-1951	Tidstypisk gravvård från 1930-40-talen, intressant titel, miljöskapande i årsring från 1930-40-talet	Gott skick	
9	27-28		Karl 1881-1963 Jenny 1881-1934 Dottern Anna 1907-1998	Tidstypisk, enklare och liten vård från 1930-talet, miljöskapande i årsring från 1930-40-talet	Gott skick	
9	37-38		Joh. Johansson 1866-1936 Anna Johanna 1862-1941	Tidstypisk, enklare och liten vård från 1930-40-talen, fin arbetad dekor i artdeco, miljöskapande i årsring från 1930-40-talet	Gott skick	
9	55-56		Snickaren Bengt Sander Andersson 1846-1954 Hustru Karolina Charlotta 1852-1963	Tidstypisk gravvård från 1930-40-talen, intressant titel, två lika varandra se 9:57, miljöskapande i årsring från 1930-40-talet	Gott skick	
9	57		Smedmästaren John Aug. Andersson 1866-1933 Hustru Josefina 1865-1937	Tidstypisk gravvård från 1930-40-talen, intressant titel, två lika varandra se 9:55-56, miljöskapande i årsring från 1930-40-talet	Gott skick	
9	75		<i>Vänstra:</i> Astrid Johansson 1914-1932 <i>Högra:</i> Ingeborg Johansson 1912-1936	Två likadana, tidstypiska, enklare små vårdar, troligen över syst-rar, från 1930-talet, miljöskapande i årsring från 1930-40-talet	Gott skick, påväxt	Rengör

Kvarter	Grav-nr.	Foto	Text	Värdering/Kommentar	Skada	Åtgärd
9	81		Anna Hansson 1849-1930	Tidstypisk, enklare och liten vård från 1930-talet, miljöskapande i årsring från 1930-40-talet	Gott skick	
9	94		Signe Anderson 1912-1932	Tidstypisk, enklare och liten vård från 1930-talet, miljöskapande i årsring från 1930-40-talet	Gott skick	
9	98		Hustrun Hilda Katarina Dyberg 1877-1933	Tidstypisk, enklare och liten vård från 1930-talet, miljöskapande i årsring från 1930-40-talet	Gott skick, påväxt	Rengör
9	B261		Artur 1926-1932	Tidstypisk, enklare och liten vård, barngrav från 1930-talet, miljöskapande i område med äldre barngravar	Nedsjunken i gräset	Lyft upp, bygg upp stabil underlag så vårdens hamnar i marknivå
9	B264		Vår lilla Maj-Britt	Tidstypisk, enklare och liten vård, barngrav från 1930-talet, miljöskapande i område med äldre barngravar	Gott skick	
9	B266		Irma 1928-1939	Tidstypisk, enklare och liten vård, barngrav från 1930-talet, miljöskapande i område med äldre barngravar	Nedsjunken i gräset	Lyft upp, bygg upp stabil underlag så vårdens hamnar i marknivå
9	103 - 105		Hemmansägaren Johan L. Isaksson 1865-1937 Hustrun Sofia Beata 1864-1941 <i>Liggande: Anders Sigfrid Isaksson 1897-1928</i>	Tidstypisk gravvård från 1930-40-talen, intressant titel, miljöskapande i årsring från 1930-40-talet	Gott skick	
9	111		Tegelbruksarbetaren Bengt K. Karlsson 1863-1930 Hustrun Lovisa 1876-1954	Tidstypisk gravvård från 1930-40-talen, intressant titel, miljöskapande i årsring från 1930-40-talet	Gott skick	

Kvarter	Grav-nr.	Foto	Text	Värdering/Kommentar	Skada	Åtgärd
9	115		Fiskaren Carl L. Bengtsson 1875-1930 Hustrun Anna Josefina 1881-1962 <i>Liggande:</i> Fiskaren Oskar Bengtsson 1906-1976	Tidstypisk gravvård från 1930-40-talen, intressant titel, miljöskapande i årsring från 1930-40-talet, två generationers fiskare, lokalhistoriskt värde - Carl var skeppare på landets första livräddningsbåt som fanns vid Stafsinge strand	Gott skick	
9	131 - 132		Sven Johan Andersson 1847-1920 Måkan Inger Gustava 1838-1929	Tidstypisk gravvård i enkelt utförande men i exklusiv marmor, miljöskapande i årsring från 1920-talet	Smuts, påväxt	Rengör
9	141		Anna L. Bengtsson 1848-1920	Tidstypisk gravvård i korsform, miljöskapande i årsring från 1920-talet		
9	153 - 154		Förman Valter Gullberg 1902-1927 Vilhelmina Gullberg 1899-1956 Dottern Margit 1926-1926 Brinne evighetens ljus	Tidstypisk gravvård från 1920-40-talen, intressant titel och inskription, miljöskapande i årsring från 1920-40-talet	Gott skick, påväxt	Rengör
9	164 - 165		Karl Larsson 1881-1926 Lars Olofsson 1847-1927 Kristina Olofsson 1847-1923	Tre stycken lika, tidstypiska gravvårdar i enkelt utförande, miljöskapande i årsring från 1920-talet	Gott skick	
9	171 - 173		Trädgårdseleven Gunnar Johansson 1904-1925 System Karin Alfrida 1911-1926	Tidstypisk gravvård från 1920-40-talen, intressant titel, miljöskapande i årsring från 1920-talet	Gott skick, påväxt	Rengör
9	174 - 175		Fodermarsken Gustav Pettersson 1863-1925 Hustrun Emma Pettersson 1863-1948	Tidstypisk gravvård från 1920-40-talen, intressant titel, miljöskapande i årsring från 1920-talet	Gott skick, påväxt	Rengör
9	188		Otto Carlsson 1881-1976 Hustrun Anna 1889-1924	Tidstypisk gravvård från 1920-40-talen, intressant titel, miljöskapande i årsring från 1920-talet	Gott skick	

Kvarter	Grav-nr.	Foto	Text	Värdering/Kommentar	Skada	Åtgärd
9	223 (trol)		Änkan Sofia Andersson 1840-1920	Tidstypisk gravvård från 1920-40-talen, intressant titel, miljöskapande i årsring från 1920-talet	Gott skick, påväxt	Rengör
9	231 (trol)		Martha Ingeborg 1919-1926 Evert Lennart 1926	Tidstypisk, enklare och liten vård, barngrav från 1920-talet, miljöskapande i område med äldre barngravar	Gott skick	
9	232 (trol)		Lars Rune Stig Larsson 1925	Tidstypisk, enklare och liten vård, barngrav från 1920-talet, miljöskapande i område med äldre barngravar	Nedsjunken i gräset	Lyft upp, bygg upp stabil underlag så vårdens hamnar i marknivå
9	237 (trol)		Gustav 1913-1922	Tidstypisk, enklare och liten vård, barngrav från 1920-talet, miljöskapande i område med äldre barngravar	Gott skick	
9	244 (trol)		Lilly Marianne 1920-1920	Tidstypisk, enklare och liten vård, barngrav från 1920-talet, miljöskapande i område med äldre barngravar	Nedsjunken i gräset	Lyft upp, bygg upp stabil underlag så vårdens hamnar i marknivå
9	247		Ellen Nilsson 1909-1918	Tidstypisk, enklare och liten vård, barngrav från 1920-talet, miljöskapande i område med äldre barngravar	Nedsjunken i gräset	Lyft upp, bygg upp stabil underlag så vårdens hamnar i marknivå
9	249		Lilly Alice Johansson 1909-1919	Tidstypisk, något större och påkostad barngrav från 1920-talet, miljöskapande i område med äldre barngravar	Gott skick	
9	256		Minne åt Änkan Anna Charlotta Persson 1849-1920 Barnen Reste vårdens	Sent exempel på hög smalsten, intressant inskription, miljöskapande i årsring från 1920-talet	Påväxt	Rengör
9	272		Sonen Hugo 1909-1917	Tidstypisk, enklare och liten vård, barngrav från 1910-talet, miljöskapande i område från 1910-20-talet	Nedsjunken i gräset, troligen nedlagd från stående	Lyft upp, bygg upp stabil underlag så vårdens hamnar i marknivå alt. ställ upp

Kvarter	Grav-nr.	Foto	Text	Värdering/Kommentar	Skada	Åtgärd
9	279		Frida Karlsson 1903-1917	Tidstypisk, enklare och liten vård, barngrav från 1910-talet, miljöskapande i område från 1910-20-talet	Nedsjunken i gräset	Lyft upp, bygg upp stabil underlag så vården hamnar i marknivå
9	283 (trol)		Bertil 1912-1918	Tidstypisk, enklare och liten vård, barngrav från 1910-talet, miljöskapande i område från 1910-20-talet	Nedsjunken i gräset	Lyft upp, bygg upp stabil underlag så vården hamnar i marknivå
9	289		F.d. Åboen Nils A. Larsson 1834-1918 Hustrun Beata Kritina 1837-1917	Hög smalsten, mijöskapande i område med flera höga gravvårdar från 1910-20-talet	Gott skick	
9	302		Augusta Niklasen 1873-1917	Hög smalsten, mijöskapande i område med flera höga gravvårdar från 1910-20-talet	Gott skick	
9	306		Albertina Niklasdotter 1876-1915	Hög smalsten, mijöskapande i område med flera höga gravvårdar från 1910-20-talet	Gott skick	
9	309		Lantbrukaren K.A. Svensson 1834-1916 Hustrun Lina Beata 1845-1904	Hög tidstypisk bautasten, mijöskapande i område med flera höga gravvårdar från 1910-20-talet	Gott skick, troligen nedgrävd till stora delar	
9	324		Hemmansägaren Karl Aron Svensson 1840-1919 Hustrun Inger Lina 1837-1915	Hög smalsten, mijöskapande i område med flera höga gravvårdar från 1910-20-talet	Gott skick	

Kvarter	Grav-nr.	Foto	Text	Värdering/Kommentar	Skada	Åtgärd
9	326		F.d. lantbrukaren Carl Bengtsson 1838-1922 hustrun Sofia Lovisa 1840-1914	Hög smalsten, mijöskapande i område med flera höga gravvårdar från 1910-20-talet	Gott skick	
9	335		Hemmansegaren O.J. Olsson 1840-1913 Hustrun Severina 1840-1924	Hög smalsten, mijöskapande i område med flera höga gravvårdar från 1910-20-talet	Gott skick	
10	24-26		Hemmansägaren A.J. Svensson 1848-1917 hustrun Karolina Maria 1844-1917 Annie Andersson 1892-1968	Hög stor stenvård, tidstypisk för 1910-20-tal i kvarter med många stora påkostade gravvårdar, miljöskapande, lokalahist. intresse - var nämndeman	Gott skick	
10	36-37		xxxx	Unikt mideskors	rost, troligen avbrutet	rostskyddsbe-handla, måla
10	214 - 215		Johan Ohlsson 1881-1949 Hulda Ohlsson 1883-1957	Tidstypisk gravvård med bevarad tillhörande ram. lokalhistoriskt värde - var snickare, berättelse finns i QR-kod	Gott skick	
10	276 - 278		Junis Andersson 1910-2001 Niklas Andersson 1908-2001	Tidstypisk gravvård med bevarad tillhörande ram. lokalhistoriskt värde - startade Olofsbo camping	Gott skick	
10	388 - 390		Adolf Nilsson 1886-1971 Oskar Nilsson 1895-1977 Anders Nilsson 1887-1981	tidstypisk gravvård, lokalhistoriskt värde: Anders Nilsson var siste ägare till gården Staffens som sedan blev hembygdsgård och byggnadsminne	Gott skick	
10	422		Sven Lindström 1893-1974	lokalhistoriskt värde: var gåramålare, målade bland annat tavlan på Stafsinge gamla kyrka, se sidan 11	Gott skick	

Kvarter	Grav-nr.	Foto	Text	Värdering/Kommentar	Skada	Åtgärd
10	423-425 (trol)		Lektor Anders Gustafsson 1899-1990 Leningrad	Lokalhistoriskt värde, utvandrade till Ryssland	Påväxt, svårläst	Rengör
11	10		Johan Sev. Svärd 1847-1911 Hustrun Josefina 1858-1917	Hög stor stenvård, tidstypisk för 1910-20-tal i kvarter med många stora påkostade gravvårdar, miljöskapande	Gott skick	
11	11		Minne över Karl Gunnar 1902-1913 Bror 1912 Anna 1912	Tidstypisk, enklare och liten vård, barngrav från 1910-talet, miljöskapande i område från 1910-20-talet	Gott skick	
11	12		Smeden C.J. Christiansson 1842-1924 Hustrun Inga Kajsa Chritianssson 1846-1911	Tidstypisk gravvård i jugendstil, miljöskapande i område från 1910-20-talet, intressant titel	Gott skick	
11	22-23		Johan Aron Mårtensson 1847-1909 hustrun Anna Kristina 1843-1925	Hög stor stenvård, tidstypisk för 1910-20-tal i kvarter med många stora påkostade gravvårdar, miljöskapande	Gott skick	
11	38-39		Slaktarmäst. Janne Malmkom Svensson 1875-1910 hustrun Alma Sofia 1882-1956	Enklare lägre gravvård, i årsring från 1910-20-tal, miljöskapande, intressant titel	Gott skick	
11	40		Torparen Gabriel Gabrielson 1857-1910 Hustrun Anna Kristina 1851-1935	Hög stor stenvård, tidstypisk för 1910-20-tal i kvarter med många stora påkostade gravvårdar, miljöskapande	Gott skick	

Kvarter	Grav-nr.	Foto	Text	Värdering/Kommentar	Skada	Åtgärd
11	206		Ynglingarna Otto B-n 21 år Johan A-n 18 år Genom drunkning 1904	Mindre smalsten, tidstypisk i årsring från 1900-10-tal, miljöskapande, intressant inskription	Gott skick	
11	275 - 276		Mårten Bengtsson 1842-1894 Hustrun Elna Beata 1844-1917 Barnen Johan Mårtensson 1877-1900 Anna Mårtensson 1880-1960	Högt tidstypiskt kors i årsring från 1890-1900-tal, en av de äldsta i denna del av kyrkogården (tom två år innan denna del invigdes!), miljöskapande	Gott skick	
11	295		Makarna hustrun Anna Greta Toresdotter 1820-1898 Bertil Gunnarsson 18xx-1907	Unik gravvård formad som valmat tak, i årsring från 1890-1900-tal, en av de äldsta i denna del av kyrkogården, miljöskapande	Gott skick men något vittrad och påväxt	Rengör
11	317		Sven Tobiasson 1839-1897 hans maka Sofia Petronella 1846-1934	Hög tidstypisk smalsten i årsring från 1890-1900-tal, en av de äldsta i denna del av kyrkogården, miljöskapande	Gott skick	
11	338		Hemmansegaren Nils Johan xxxsson 18xx-1897	Hög tidstypisk smalsten i årsring från 1890-1900-tal, en av de äldsta i denna del av kyrkogården, miljöskapande	Vittrad och påväxt, svårläst	Rengör
11	340		Åboen Lars Johansson 1835-1897 husrun Anna Chr. Larsdotter 1846-1905	Hög tidstypisk smalsten i årsring från 1890-1900-tal, en av de äldsta i denna del av kyrkogården, miljöskapande	Gott skick	

Kvarter	Grav-nr.	Foto	Text	Värdering/Kommentar	Skada	Åtgärd
11	347 (trol.)		Åbon Nils Aron Nilsson 1827-1897 hustrun Anna Johanna Andersdotter 1843-1919	Hög tidstypisk smalsten i årsring från 1890-1900-tal, en av de äldsta i denna del av kyrkogården, miljöskapande	Vittrad och påväxt, svårläst	Rengör
12	58-59		Folkskolläraren Gustaf L. Bengtsson 1891-1936 folkskollärarinnan Helga Bengtsson 1899-1976 sonen Kurt 1929-2006	Tidstypisk gravvård från 1930-talet, intressant titel, lokalhistoriskt värde - tog initiativ till Hässlås kapell	Gott skick	Klipp ned flankerande buskar
12	88-91		<i>Vänstra:</i> F.d. Åboen And. Pettersson 1838-1916 Hustrun Beata Sofia 1842-1928 <i>Högra:</i> Lantbrukaren Carl Adolf Johansson 1867-1937 hustrun Anna Kristina 1865-1921 Julia Karlsson 1907-1988	Två höga tidstypiska gravstenar i årsring från 1890-1910-tal, en av de äldsta i denna del av kyrkogården, miljöskapande	Gott skick	
12	105 - 107		Vår far och mor Gustaf Cederholm 1863-1930 Hilda Cederholm 1860-1929 <i>Marmorvården:</i> Maria Elisabeth Cederholm 1898-1904	Tidstypisk gravvård från 1930-talet kombinerad med liten marmorvård från tidigt 1900-tal	Gott skick, marmorvården något missfärgad	
12	138 - 139		Fiskaren Carl Larsson 1876-1936 hustrun Hilma Augusta 1881-1921	Tidstypisk gravvård från 1920-30-talet, intressant yrkestitel, miljöskapande i rad med flera påkostade gravvårdar från tiden	Gott skick	
12	141 - 142		Hemmansägaren A.S. Persson 1849-1920 Hustrun Anna Kristina 1860-1946	Tidstypisk gravvård från 1920-30-talet, miljöskapande i rad med flera påkostade gravvårdar från tiden	Gott skick	

Kvarter	Grav-nr.	Foto	Text	Värdering/Kommentar	Skada	Åtgärd
12	151 - 152		Hemmansägaren Magnus Pettersson 1840-1917 Lärarinnan Lisa Magnusson 1884-1928	Tidstypisk gravvård från 1920-30-talet, intressant yrkestitel - en av få med kvinnlig titel, miljöskapande i rad med flera påkostade gravvårdar från tiden	Gott skick	
12	155		Anna Beata Andersson 1864-1898 Olivia Adolfina Andersson 1870-1903	Tidstypisk hög smalsten från sent 1800-tal, en av de äldsta gravvårdarna på denna del av kyrkogården	Gott skick	
12	162		Hemmansägaren Algott B. Pettersson 1876-1916 Modern Albertina Andersson 1850-1929	Tidstypisk gravvård från 1920-30-talet, miljöskapande i rad med flera påkostade gravvårdar från tiden	Gott skick	
12	171 - 172		Skepparen A.J. Bengtsson 1856-1918 hustrun Anna Maria Bengtsson 1851-1931 Skepparen Carl Andersson 1891-1977 hustrun Emma 1843-1979	Tidstypisk gravvård från 1920-30-talet, intressant yrkestitel med anknytning till havet, miljöskapande i rad med flera påkostade gravvårdar från tiden	Gott skick	
12	173 - 174		Trotjänaren Johan Pettersson 1871-1952	Exempel på enkel liten gravvård vanlig i början av 1900-talet, intressant titel	Nedsjunken i gräset	Lyft upp, bygg upp underlag så att stenen hamnar i marknivå
12	177 - 178		Fiskaren Anders Bengtsson 1831-1922 hustrun Agneta 1842-1919 Sonen Albin 1878-1960	Tidstypisk gravvård från mitten av 1900-talet, intressant titel med anknytning till havet	gott skick, viss påväxt	
12	179 - 182		Fiskaren Carl Hjalmar Andersson 1885-1967 Sjun-dina 1893-1921 Ester 1901-1980 Elsa 1918-1919 Kerstin 1921 Carl Eric 1923-2005	Tidstypisk gravvård från mitten av 1900-talet, intressant titel med anknytning till havet	gott skick, lutar	

Kvarter	Grav-nr.	Foto	Text	Värdering/Kommentar	Skada	Åtgärd
12	191-192		Karl August Kristiansson 1836-1921 IngerLena Kristiansson 1841-1918	Tidstypisk gravvård i årsing från 1920-talet, miljöskapande	gott skick, viss påväxt	
12	209-210		Skepparen Nils L. Andersson 1851-1916 hustrun Augusta Andersson 1855-1925	Tidstypisk gravvård i årsing från 1920-talet, miljöskapande, intressant titel med aknytning till havet	gott skick, viss påväxt	
12	221		Hustrun Bernhardina Sofia Svensdotter 1856-1910	Tidstypisk gravvård i årsing från 1900-20-talet, miljöskapande	gott skick	
12	225-226		Vänstra: Bengt Aron Olsson 1838-1911 Högra: Trädgårdsmästaren Berger Paridon Bengtsson 1883-1910	Två höga stora bautastenar, tidstypiska för tiden kring 1900, miljöskapnade i årsing från 1900-20-talet	gott skick	
12	228		Hemmansägaren Lars Eriksson 1839-1929 Hustrun Severina 1842-1909 Sven Larsson 1906-1999 hustrun Margareta 1917-2002	Hög smalsten tidstypisk för tiden kring 1900, miljöskapnade i årsing från 1900-20-talet	gott skick	
12	231-233		Joh. Adolf Andersson 1875-1963 Josefina Augusta 1874-1906 Anna Serafia 1887-1964	Tidstypisk gravvård från 1960-70-talen. Lokalhistoriskt värde: Var kommunpolitiker under andra världskriget, var omgift - kvinnorna var hans fruar	Gott skick	

RAPPORTER FRÅN KULTURMILJÖ HALLAND 2022

2022:1	Fortsättningen av den arkeologiska utredningen inom Norra Villmanstrand, Halland, Halmstad kn, Snöstorps sn 2021.	2022:40	Tyghuset 6, antikvarisk förundersökning och konsekvensanalys
2022:2	Tre fornlämningar inom Trönninge 2:27, L2020:3647, L2020:3649, L2020:3653, Arkeologisk förundersökning.	2022:41	Knobesholm, vattenvårdsåtgärder
2022:3	Skogskyrkogården i Falkenberg, kulturhistorisk inventering	2022:42	Slättåkra – fyra fornlämningar i Suseåns dalgång Halland, Slättåkra socken, Arkeologisk undersökning 2020
2022:4	Alafors kvarmiljö, antikvarisk utredning inför förbättrad fiskvandring	2022:43	Från brons till järn en boplat vid Laxbutiken. Skrea socken, Arkeologisk förundersökning 2021
2022:5	T4 Hässleholm, Matsalen, antikvarisk förundersökning	2022:44	Skrea 6:45-2, Skrea socken, Skrea 6:45-2, Arkeologisk utredning 2022
2022:6	Arkeologisk utredning 2021 inför den nya Slottsmöllebron, Halmstad 9:14 och Halmstad 10:26 m fl	2022:45	Elledning i Bastionsgatan, Halmstad 5:1, RAÄ 44:1/L1997:3939, Arkeologisk schaktningsövervakning 2021
2022:7	Köinge kyrka, Utvändig renovering, antikvarisk medverkan	2022:46	Kvarndalen i Ulvatorpsbäcken, underhållsåtgärder
2022:8	Arkeologisk utredning inför solkraftspark i Harplinge. Harplinge sn, Arkeologisk utredning steg 1	2022:47	Falkenbergs rådhus, fasadrenovering
2022:9	Övraby VA, Övraby socken, Halmstad 9:26, Arkeologisk utredning 2021	2022:48	Utredning inom Elestorp 7:445, Halland, Tjärby sn, Elestorp 7:445, Arkeologisk utredning 2022
2022:10	Tidigmoderna odlingslager och bebyggelseämningar i kvarteret Grev Kristoffer, Halland, Halmstad, Fastigh. Grev Kristoffer 10 och 13, RAÄ 44:1/L1997:3939, Arkeologisk schaktningsövervakning 2020	2022:49	Okome kyrka, högtalare
2022:11	Skottorps slott, Renoveringsåtgärder 2020-21, Antikvarisk medverkan	2022:50	Sankt Nikolai kyrka, antikvarisk förundersökning
2022:12	Eskilstorp, planutredning	2022:51	Skottorps slott, Renoveringsåtgärder - trädgårdsmästeriets magasin
2022:13	Tingshuset, Höken 3, Laholm. Antikvarisk förundersökning	2022:52	Grävruor vid återinvigning av Lugnarohögen 12 juni 2022, Halland, Hasslövs socken, Hasslöv 1:26, Publik arkeologisk undersökning 2022
2022:14	Varbergs kyrka, antikvarisk förundersökning	2022:53	Staffens hembygdsgård, stråtak
2022:15	Armékåren 14, antikvarisk förundersökning	2022:54	Slamsugning under golv i färgeribyggnad, Falkenberg, Vitan 9, RAÄ Falkenberg 16:1, L1997:2181, Arkeologisk undersökning
2022:16	Morups kyrkogård, uppdatering av kulturhistorisk dokumentation och bevarandeplan	2022:55	Norra station, antikvarisk förundersökning. Halmstad 5:6.
2022:17	Tönnersjö kyrka, renovering av golv m.m	2022:56	Skottorps slott - Trädgårdsmästarbostaden
2022:18	Arkeologisk förundersökning av L1997:7567, Landa socken, Sintorp 3:6	2022:57	Kulturhuset, Folkparken 3, Halmstad, rivningsdokumentation
2022:19	Teater Storan, Svärdet 8, Antikvarisk medverkan	2022:58	Vessige kyrka, tornhuv och fönster
2022:20	Centralskolan, Tvååker. Antikvarisk förundersökning	2022:59	Ljungby kyrkogård, uppdatering av kulturhistorisk bevarandeplan
2022:21	Från stenålder till vikingatid i Hunnestad. Halland, Hunnestads sn, Arkeologisk förundersökning av L2020:6458	2022:60	Bastionen i Norre katts park, kulturhistorisk utredning
2022:22	Hasslövs kyrkogård, uppdatering av bevarandeplan	2022:61	Tönnersjö kyrkas tidigmedeltida västmur med portalöppning, Arkeologisk undersökning 2020
2022:23	Våxtorps kyrkogård, uppdatering av bevarandeplan	2022:62	Vinbergs kyrkogård, uppdatering av kulturhistorisk bevarandeplan
2022:24	Fiberledning vid Norre Port, Halmstad 5:1, RAÄ 44:1/L1997:3939, Arkeologisk schaktningsövervakning 2022	2022:63	Gravhögen i Rotorp, Halmstad 3:20, L1997:5098, Arkeologisk förundersökning 2021
2022:25	Fiberledning i Klostergatan, Halmstad 5:1, RAÄ 44:1/L1997:3939, Arkeologisk schaktningsövervakning 2022	2022:64	Inför våtmarksområde i Galtabäck. Varbergs kn, Tvååker sn, Galtabäck 2:4, Arkeologisk utr. 1 2022
2022:26	Gällareds kyrka, dränering, antikvarisk medverkan	2022:65	Linnås 1:9, Hylte kommun, Långaryd socken, Linnås 1:9, Långaryd socken, Arkeologisk utredning 2022
2022:27	Elskåp vid Lilla Torg, Halmstad 5:1, RAÄ 44:1/L1997:3939, Arkeologisk schaktningsövervakning 2021	2022:66	Hjuleberg - Solcellspark, Abilds socken, Hjuleberg 2:1, Miljökonsekvensbeskrivning 2022
2022:28	Gunnarsjö kyrkogård, uppdatering av bevarandeplan		
2022:29	Tröinge 2:21 och 3:107, Falkenberg, Vinbergs sn, Tröinge 2:21 och 3:107, Arkeologisk utredning 2022		
2022:30	Slöinge kyrka, styrsystem, antikvarisk medverkan		
2022:31	Under granarna i Älvasjö 1:3, Övraby sn, Halmstad kommun, Älvasjö 1:3, Arkeologisk utredning 2022		
2022:32	Krukmakeriet, Lerkvarnen 22 Laholm, antikvarisk förundersökning		
2022:33	Stråvalla kyrka, vård- och konserveringsåtgärder, antikvarisk medverkan		
2022:34	Prästgården, Kyrkans hus, Sankt Nikolaus 17 Halmstad. Antikvarisk Konsekvensbeskrivning		
2022:35	Trädgården 8 m.fl., Falkenberg. Kulturmiljöutredning		
2022:36	Stråvalla kyrka, fasad, antikvarisk medverkan		
2022:37	Värö kyrkogård, konservering av äldre gravvårdar, antikvarisk medverkan		
2022:38	Stafsinge kyrkogård, Kulturhistorisk dokumentation och bevarandeplan		
2022:39	Två provgröpar i kvarteret Kräftan, Laholms stad, Kv. Kräftan, Arkeologisk förundersökning 1994		

